

Rabčiansky CHÝRNIK

4/2013
Bezplatne

RABČIANSKY CHÝRNIK
1. MIESTO v celošt. súťaži
MIESTNE NOVINY 2011

ZAUJÍMAVOSTI Z OZ 6 - 11
VOLBY DO ŽSK 16
RABČA MLADNE 28

JPÚ ADAMOVSKA III 6
VYSTAHOVALCI 14 - 15, 17
O NÁS GORALOC 18 - 19

VIANOČNÉ SVIATKY 5
VIANOČNÉ TRHY 3
VIANOČNÁ AKADÉMIA .. 4

PF' 2014 2
NAJLEPŠIE SESTRY 23
AKO VYCHOVÁVAŤ DETI 24

NA SILVESTRA 28
AKTIVITY CVČ 20 - 21
ÚSPECH ST. TENISTU 28

VIANOČNÉ TRHY OČARILO ČARO VIANOC

Plné námestie usmievavých ľudí, čarovná predvianočná nálada, živý Betlehem, zvieratká s gazdom, krásne domáce výrobky, nádherná Vianočná akadémia s vystúpeniami detí, žiakov a výstavou, kapustnica, horúci čaj, lampášiky, svetlá vianočné stromčeky. Každý, kto prišiel na tohtoročné vianočné trhy, neobanovoal. Ako mi starosta obce uviedol, takúto vysokú úroveň chce udržať aj do budúcnosti. Vstupujeme do Nového roka, a tak chcem našim čitateľom popriať veľa zdravia, lásky, radosti, rodinnej pohody, schopnosti počúvať názory druhých, riešiť problémy bez kriku.

Ing. V. Briš,
šéfredaktor RCH

15. 12. 2013 VIANOČNÉ TRHY II S ČAROVNOU PREDVIANOČNOU NÁLADOU BOLI TENTO ROK VÝNIMOČNÉ

E-FOTO V. BRIŠ

SCHRÁNKY na bránke!

Viacerí obyvatelia obce nie sú schopní dostatočne zabezpečiť svojich psov, tak aby neohrozovali poštových doručovateľov. Každý dom by mal mať na bránke alebo na plote POŠTOVÚ SCHRÁNKU! Je vhodné mať schránku väčšiu. – OcÚ

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Napriek problémom nik nevymyslel lepší spôsob na vysporiadanie celých lokalít stavebných pozemkov s cestami, ako jednoduché pozemkové úpravy. Pri nich je nutné vyriešiť dostatočne široké spoločné ulice, vrátane miesta na verejné osvetlenie, chodníky, trafostanice. V. Briš

VOLAJTE 0903/659 113

Ak zbadáte, že na hlavnom kanalizačnom zberači chýbajú poklopy, že sú odkryté, oznámte to na obecný úrad 0903/659 113. Nahlásate aj iné nebezpečné miesta v obci, napr. rôzne hlboké jamy v tráve, odkryté žumpy, vápenné jamy... – OZ

HROZBA POŽIARU!

Ak sa rýchlo nezbavíme suchých smrekov v „našich“ lesoch, tak budeme čoskoro bojovať o to, aby nám nezhoreli aj naše domy, pretože uhasiť taký veľký lesný požiar, ktorý môže vypuknúť z takto rozsiahlych preschnutých lesov bude len ťažko možné.

V. Briš
www.rabca.sk

SEPARUJME KVALITNE

Stále sú medzi nami neporiadnici, ktorí nedostatočne kvalitne separujú plasty, sklo, kovy, veľkoobjemový odpad. Výsledkom je, že veľkú časť združenie ZMOBO musí namiesto odberateľom vyseparovaných zložiek odviezť odpad na skládku a tak musíme platiť viac. – OcÚ

E-MAIL chyrnik@stonline.sk

PF' 2014

bolo, čo sme zažili, urobili, resp. čo sme ešte nestihli urobiť. Veľa z nás v minulom roku zažilo krásne a šťastné chvíle, ale aj mnoho z nás by sa už k tomu predchádzajúcemu roku nechcelo vrátiť. Dôležité je, aby sme sa vzbopili a šli dopredu. Veď nás čaká možno ešte veľa krásnych a slnečných dní.

Vážení spoluobčania!

Zas prišiel ten čas, aby som sa Vám prihovril v tomto kalendári na rok 2014. Nový rok pre každého z nás znamená niečo iné. Mnohí z nás sme vo veľkom očakávaní, čo nám prinesie, mnohí z nás sa niečoho nového obávajú. Veľa z nás si dáva množstvo predsavzatí, či už v rodinnom alebo v pracovnom živote. Pri prechode roka sa každý z nás na chvíľu zastaví a bilancuje. Bilancujeme to, čo

Tak, ako každý z nás hodnotí minulé rok a dáva si predsavzatia do Nového roku, tak isto to robí aj naša samospráva a hodnotí to, čo sa jej pre našich občanov podarilo urobiť, ale aj čo sa nepodarilo a pripravuje si nové plány pre ten nasledujúci.

Pre rok 2014 máme naplánované nemalé úlohy a to hlavne: dokončenie jednoduchých pozemkových úprav v lokalite Ada-

movka III, tak, aby sa postupne mohla dokončiť infraštruktúra pre novú výstavbu rodinných domov v počte cca 180 stavebných pozemkov. Tieto jednoduché pozemkové úpravy obec realizuje už od roku 2012, ide vlastne o prvý pilotný projekt, kde obec získava prvé skúsenosti, aby takýto postup mohla zvoliť aj na ďalších lokalitách v obci a tak vytvoriť možnosť ďalších stavebných pozemkov pre mladé rodiny. Ďalej ide o vybudovanie ihriska na nižšom konci Rabče s oddychovou zónou, prístavba budovy Základnej školy pri kostole, majetkovo-právne vysporiadať a nájsť vhodný pozemok pod ihrisko na hornom konci obce Rabča a postupne ho aj vybudovať. Hlavná záťaž na obec bude realizácia odkanalizovania obce a napojenie

sa na kanalizáciu. Pri týchto prácach bude celá obec rozkopaná a preto bude potrebné všetko uviesť do pôvodného stavu tak, aby všetky ulice, kde bol povrch asfaltový, boli vyasfaltované a tam, kde nie je, tieto postupne tiež vyasfaltovať. Bude to chcieť veľa trpezlivosti a úsilia vysporiadať sa s týmto stavom nielen zo strany obce, ale aj Vás občanov. Verím však, že odkanalizovaním našej obce bude obec čistejšia, krajšia, ale hlavne prispějeme k zlepšeniu životného prostredia.

Všetky snahy a úsilia samosprávy by neboli reálne bez Vás – našich občanov. Preto by som sa chcel touto cestou poďakovať aj všetkým tým, ktorí akoukoľvek, čo i malou mierou, prispeli k rozvoju a zveľadeniu našej obce.

Ďakujem všetkým spoločenským organizáciám v obci, členom občian-

ských združení, súkromným organizáciám, roľníckemu družstvu a jednotlivcom, ktorým osud našej obce nie je ľahostajný.

Ďakujem Vám za všetku prácu vykonanú pre prospech našej obce.

Do Nového roku Vám v mene svojom a tiež aj v mene svojich spolupracovníkov, v mene všetkých poslancov obecného zastupiteľstva prajem veľa zdravia, šťastia a veľa síl do každodenného života. Želám Vám veľa vzájomného pokoja, zlepšenie medziľudských vzťahov, nech Vám prinášajú šťastie Vaše deti a zas nech ony sa môžu tešiť z čo najdlhšej Vašej prítomnosti.

Rozosievajme okolo seba lásku, dobrú náladu, prekonávajme zlo, nerozumienia a ceňme si najviac to, čo má skutočnú hodnotu.

Dušan Ratica,
starosta obce Rabča

PROGRAMOVÝ ROZPOČET OBCE RABČA 2014

Pokračuje sa v zmysle memoranda ZMOŠu s vládou z predchádzajúceho roka v úspornom vynakladaní finančných prostriedkov obcí v záujme zabezpečenia plánovanej konsolidácie verejných financií. Východiskom rozpočtu obce bol preto rozpočet obce Rabča 2013, v ktorom sa priemerné záväzky z memoranda o spolupráci (dosiahnuť úsporu 15% bežných výdavkov). Rozpočet obce Rabča pre rok 2014 je opäť prebytkový vo výške 160 870 €.

Z investičných aktivít realizovaných obcou pre rok 2014 je schválené len rozšírenie hornej školy vo výške 82 430 € (s DPH) a projekt dolného ihriska vo výške 34 194 € (s DPH). Najväčšiu investičnú aktivitu zač-

ne v roku 2014 realizovať z fondov EÚ Oravská vodárenská spoločnosť (cca 5 mil. eur) a tou je dokončenie kanalizácie v Rabči. Preto je dôležité, aby obec Rabča mala v rezerve časť finančných prostriedkov najmä na miestne komunikácie a prebytkové hospodárenie obce Rabča v roku 2013 a plánované v 2014 to umožní.

SÚHRNÝ ROZPOČET 2014

Bežné príjmy 2 393 980 € (oproti r. 2013 zvýšené o 1,6%)
Kapitálové príjmy 42 732 €
Bežné výdavky 2 093 282 €
Kapitálové výdavky 136 000 €
Finančné operácie výdavkové 46 560 €

PRÍJMY SPOLU 2 436 712 € (zelená)

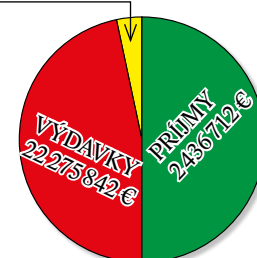
VÝDAVKY SPOLU 2 275 842 € (červená)

VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA +160 870 € (prebytok)

Programový rozpočet obce Rabča 2 014 BEŽNÉ VÝDAVKY

PROGRAM 1: Plán, rozvoj, vedenie, kontrola 213 950 €
Výstavba obce 116 020 €
Starosta obce, obecné zastup., voľby 58 500 €
Bezpečnosť a ochrana majetku 7 800 €
Evidencia ulíc, ver. priestranstiev a budov 300 €
Právne služby 2 000 €
Členstvo obce v združeniach 7 000 €
Kontrola 7 330 €
Úvery, úroky z úverov 15 000 €

PROGRAM 2: Služby obecného úradu 230 677 €
Služby vedenia samosprávy obce a verejnosti 222 502 €

Obecný informačný systém 4 150 €
Obecné médiá 2 975 €
Autodoprava 200 €
Vzdelávanie zamestnancov obecného úradu 850 €

PROGRAM 3: Školstvo 1 200 610 €
Základná škola 943 000 €
Materská škola 177 512 €
Školská jedáleň 59 098 €
Školský klub detí 21 000 €

PROGRAM 4: Služby občanom 222 000 €
Prevádzka, správna réžia 180 000 €
Odpadové hospodárstvo 42 000 €

PROGRAM 5: Sociálne služby 34 645 €
Pomoc občanom v hmotnej núdzi 15 000 €
Ďalšie sociálne služby (opatrovateľská služba) 17 145 €
Rodinná politika 2 500 €

PROGRAM 6: Kultúra a šport 191 400 €
Miestne kultúrne stredisko 68 670 €
Obecná knižnica 20 380 €
Ostatné kultúrne služby 18 700 €
ŠPORT: podpora športových podujatí a Centra voľného času v Rabči 83 650 €

KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY
Výstavba obce 136 000 €
Úvery, úroky z úverov 46 560 €

BEŽNÉ VÝDAVKY SPOLU: 2 093 282 €

V. Briš

II. VIANOČNÉ TRHY – 2013

O Vianočné trhy bol vysoký záujem

VIANOČNÉ TRHY
sa konali v nedeľu
15. 12. 2013
na námestí v Gaceli
pred školou.

Od 14³⁰ prebiehal program v Dome kultúry v Rabči VIANOČNÁ ŠKOLSKÁ AKADÉMIA. V tanečnej aj vstupnej sále bola výstava školských prác. Na námestí lákal rodiny s deťmi ŽIVÝ BETLEHEM, ktorý začal sviečkovým sprievodom, spievali sa vianočné pesničky s heligónkami, podávala sa kapustnica, perníčky, šišky, placky, čaj, grog. Vládla super predvianočná atmosféra.

Ďakujeme obecnému úradu za realizáciu akcie, kuchárkam za varenie kapustnice, koláčov, platiek, šišiek, červenému krížu za čaj aj so „zápraškou“ a varenie grogu p. Raticovi. Základnej škole za pripravený kultúrny program, za zrealizovanie výstavy a ručných výrobkov od šikovných žiakov našej obce. Centru voľného času za kreatívne nápady a účinkujúcim v Betleheme, heligónkárom, stánkarom, ale aj pastierovi oviec, majiteľke poníka a majiteľom teľiatka. V neposlednom rade aj prevádzkarom za prípravu Betlehema, ohrady pre zvieratká, stromčeky a vianočné osvetlenie.

Foto: V. Briš

Text: Bc. Jozef
Oselský, Dávid Brišák.

VIAC: Video zostrih účinkujúcich je zverejnený a dostupný na hlavnej stránke www.rabca.sk a v časti kultúra.

VIANOČNÁ AKADÉMIA – 2013

Bola nádherná. Naše deti, žiaci v spolupráci s učiteľmi ukázali, že vedú pripraviť nádherné vystúpenia. Diváci mali z toho aj ja nádherný zážitok. O rok ich chcem vidieť znova.

Bolo čo vidieť aj na výstave prác, ktorá bola vo vynovenej tanečnej sále.

Aj vo vstupnej chodbe nás uvítala pekná výstava prác žiakov ZUŠ Ignáca Kolčáka Námestovo elokované pracovisko Rabča výtvarného odboru žiakov zo základnej umeleckej školy **RADOŠŤ Z VIANOC.**

Prekvapením boli aj ručné a remeselné výrobky najmä žiakov a mamičiek.

O rok je potrebné, aby mohli ponúkať svoje výrobky v dome kultúry aj v sobotu.

Všetkým účinkujúcim a tým, čo sa akokoľvek podieľali na príprave Vianočnej akadémie, patrí veľké **ĎAKUJEME!**

Na Vianočnej akadémii vystúpili:

1. Mažoretky – IV. B
2. Koleda – harmonika + spev – VI. A
3. Škôlka
4. Tanec GUMI – GUMI – 4. A, Moderný tanec – IX. C
5. Scénka: Prispejte úsmevom – VIII. C, Young music – VIII. A
6. Poštár – I. A, vlastná pieseň a tanec – III. A
7. Haleluja – IX. B – Žitňáková, Spuchľáková
8. Vinše – II. C
9. Horná ZŠ
10. Perinbaba – III. C, Retrotanec – VI. A
11. Free style Johnny – IX. B
12. Pieseň Šťastie, zdravie – V. A

VIAC: Video zostrih účinkujúcich je zverejnený na hlavnej stránke **www.rabca.sk** a v časti kultúra.

Text a foto V. Briš

POŽEHNANÉ VIANOCE VŠETKÝM ĽUĐOM

**Už je to tu zas, priblížil sa krásny Vianoc čas, keď si opäť pripomenieme neko-
nečnú Lásku nebes-
kého Otca k nám, kto-
rý poslal na svet Božie
Dieťa – malého Ježiš-
ka, Kráľa neba i Zeme.**

Tento čas adventu – očakávania je pre nás krásna príležitosť na naše zdokonaľovanie v konaní dobrých skutkov lásky a milosrdenstva. Je to čas na to, aby sme si dôkladne upratili naše srdcia pravým pokáním a dobrou svätou spoveďou. Veď ak chceme zmeniť svet k lepšiemu, musíme začať od seba. To, akí sme, však záleží od toho, čo si vkladáme do našich srdiec. Oko je zrkadlom duše – všetko, čo sa dostáva do našich srdiec, ide cez oko a je len na nás, čo si tam vložíme. Či hľadáme na násilie, pomýlenú lásku v televízii alebo či sa formujeme a rastieme na duchu čítaním Božieho Slova alebo čítaním duchovne krásnych kníh. Na základe toho, čo si

vyberieme, vidíme a počujeme, také sú potom aj naše myšlienky – „Lebo z vnútra, z ľudského srdca vychádzajú zlé myšlienky...“ Čo ešte dokáže pozdvihnúť ducha? Prechádzky v prírode, spev, hra na hudobný nástroj, prejavy lásky k blízkym, keď si nájdeme čas na druhých. Darujme lásku aj tomu, kto ju nečaká. Darujme úsmev, milé slovo: veď za to sa neplatí a hodnota lásky je nesmierna. „Keď miluješ blížneho, očisťuješ si oko, aby si mohol vidieť Boha.“ „Stvoril si nás pre seba, Pane a nespo-
kojné je naše srdce, kým nespočinie v Tebe.“

Všimla som si, že veľa z nás ešte stále nevie, ako obetovať Bohu svoje radosť i žalosť. Je dôležité naučiť to aj naše deti. Ako povedal blahoslavený Ján Pavol II.: „Obnova cirkvi a sveta ide cez rodiny!“ Keď som raz bola u zubára, vyšlo odtiaľ dievčatko asi 7-ročné a strašne plakalo. Hovorím jej: „Neplač, už to máš za sebou, obetuj Pánu Bohu to, čo ťa bolí, za svoju mamin-

25. 12. 2013 Jasličková pobožnosť vo farskom kostole

BC. JOZEF OSELSKÝ

ku,“ ktorej úporne stískalo ruku. Lenže toto dievčatko vôbec nevedelo, o čom jej hovorím, lebo mu to nikdy nepovedal. Skúsme to napríklad takto: Nebeský Otče, obetujem Ti túto bolesť s spojením s najsvätejšími ranami nášho Pána Ježiša Krista i so všetkými jeho zásluhami za... Tiež nezabudnime obetovať svätú omšu, sväté prijímanie: veď hodnota jednej zbožne pre-

žitej svätej omše je nevyčísliteľná. Keď ráno otvoríme oči, prežehnajme sa a poďakujme Nebeskému Otcovi za nový deň, vzbudme si v srdci úmysel konať dobro, pomáhať druhým, lebo aj z malého zrníčka dobra môže vyrásť veľký strom.

Naplňme si srdcia láskou v tomto čase, keď Ježiško objíma celý svet. Milostiplné a požehnané vianočné sviatky. **L. H.**

POSLANCI RIEŠILI, ROZHODOVALI SCHVAĽOVALI

Článok zachycuje len najdôležitejšie momenty z pohľadu celej obce. Pre záujemcov je na internetovej stránke obce Rabča www.rabca.sk v časti dokumenty – uznesenia zverejnený celý text zápisnice aj s uznesením.

Dňa 20. novembra 2013 sa uskutočnilo 9. riadne zasadnutie Obecného zastupiteľstva obce Rabča (ďalej sa uvádza skratka OZ).

Mliečny mliekomat

Starosta oboznámil poslancov so žiadosťou PD Magura Rabča o prenájom plochy o výmere 15 m² pre umiestnenie mliečného bankomatu.

Predsedyňa PD MAGURA Rabča Mgr. L. Mokošáková uviedla: – na skúšku by bol umiestnený zatiaľ len 1 automat na mlieko (mliekomat). Cena mlieka by bola 0,60 €/liter. Mlieko je dezinfikované. V r. 2014 uvažujú aj o zriadení vedľa mliekomatu aj umiestnenie predajne mliečnych výrobkov tzv. „predaj z dvora.“ Mlieko, ktoré bude v tomto mliekomate, bude mať životnosť 6 dní. Musí sa uvádzať aj hodnota bielkovín a hodnota tuku v mlieku.

Poslanci zámer schválili, t.j. nájom za cenu: 20 €/mesiac na dohodnutý účel.

Schválenie rozpočtu a realizácie

„Stavebné úpravy a udržiavacie práce Obecného úradu“

Starosta uviedol, že už je pripravený rozpočet stavebných úprav OčÚ, ktorý: v zriadení samostatnej kancelárie pre matričný úrad na prízemí a rozšírením kancelárie prvého kontaktu, zriadením únikového východu do kinosály; poschodie: rekonštrukcia priestorov obecného úradu a najmä kompletná výmena nevyhovujúcej elektroinštalácie a radiátorov na vykurovanie tepla.

Kobyliak uviedol, že je potrebné sa rozhodnúť, či chceme, aby vykurovanie bolo regulovateľné.

Poslanci zatiaľ schváli-

li Stavebné úpravy a udržiavacie práce Obecného úradu priamym zadáním cez RABČAN, s.r.o. Rabča. Rozpočet výdavkov sa bude schvaľovať na budúcom zasadnutí OZ.

Opätovné prejednanie uznesenia č. 8/2013 z 25. 10. 2013 vo veci zámeny pozemkov

Starosta uviedol, že na minulom OZ bolo schválená zámena pozemkov medzi Obcou Rabča a Jozefom Kornhauserom a manželkou Ing. Annou Kornhauserovou. Zámenná zmluva a kúpno-predajná zmluva bola schválená z dôvodu, že obec Rabča majetkovo-právne vysporiadať miestne komunikácie do celku na obec Rabča.

Starosta uviedol, že zo strany manželov sú voči prijatému uzneseniu výhrady, tak sa OZ opätovne k tomuto uzneseniu vrátilo.

Jozef Kornhauser uviedol, že najskôr žiadali o zámenu konkrétnych pozemkov a potom im poslanci schválili zámenu a zároveň aj kúpu za symbolické 1 € aj ostatných podielov, ktoré majú ešte v ostatných uliciach v obci. S odpredajom podielu za 1 € nemôže súhlasiť, lebo on sám pozemky kupoval za vyššiu cenu. Oni chcú len zámenu. Spolu s manželkou Ing. Annou Kornhauserovou s prijatým uznesením nesúhlasia.

Kobyliak – za to, že vlastníci odpredajú obci svoj podiel v ulici za 1 € sa im to vykompenzuje tým, že im obec urobí infraštruktúru.

Bc. Cubinek – veľa občanov už dalo pod ulicu pozemky, aj keď tam nemali žiadne stavebné pozemky. Obec, len ak má ulicu vo vlastníctve, len vtedy môže zabezpečiť infraštruktúru a služby s tým spojené.

Jozef Kornhauser – vie,

6. 12. 2013 Zasadnutie Obecného zastupiteľstva obce Rabča – toto zasadnutie dalo poriadne zabráť všetkým zúčastneným. Nie je ľahké nájsť dobré riešenie. E-FOTO V. BRIS

že ulice musia spĺňať určité parametre. Tiež má výhrady voči odpredaju chodníka smerom na Sihelné. Pred plotom nechal 90 cm zo svojho, aby ho ten chodník chránil a teraz obec žiada aj tú časť chodníka smerom k mostu. Je za to, aby sa urobila zmluva o budúcej kúpnej zmluve a keď to bude aktuálne, tak to potom podpíšu. On pozemok kúpil po 7 €.

Bc. Cubinek nie je možné, aby sa robili nejaké výhrady, obec nemôže predsa súhlasiť s tým, aby sme im my zamenili pozemok v celosti za pozemok pod ulicu.

Ing. Sahuľ – to čo je v ulici, je pre tých, ktorí tam majú stavebné pozemky.

Jozef Kornhauser to je pravda, ale oni v ulici Rozvoja nemajú stavebný pozemok. Ing. Kornhauserová – majú tam len pozemok o šírke 8 m a na tom nepostavia; ak by chceli, tak by museli prikúpiť.

Ing. Sahuľ navrhol, aby sa určila komisia z poslancov, ktorí by požiadavky manželov Kornhauserovcov prejednali a na budúce OZ predložili návrh.

Starosta uviedol, že v ul. Rozvoja na parcele,

kde Jozef Kornhauser vysypal fúru štrku má obec vysporiadaný podiel vo výmere 120 m² a p. Kornhauserová vlastní 81 m², tak nemôžu tvrdiť, že určitá časť ulice je celá ich.

Manželia Kornhauserovci spoločne uviedli, že také prijaté uznesenie neakceptujú.

Ing. Kornhauserová dala návrh, že by od obce odkúpili obecný pozemok, ktorí teraz vlastne chcú od obce zameniť.

Starosta – prečo by mala obec kupovať pozemky pod ulicu, keď ju potrebujú ľudia a nie obec.

Jozef Kornhauser – sú tu preto, aby sa s obcou dohodli na zámeně.

Poslanci na záver prijali uznesenie, že Komisia ŽP zvolá jednanie s manželmi.

Pošta

Marián Chutňák, Rabča
Žiada o zachovanie funkčnosti protipovodňového kanála – zakúpenie a osadenie prietokovej rúry v lokalite Soľný potok za rodinnými domami na Soľnej ulici.

Poslanci uložili Komisii životného prostredia v obci Rabča preveriť oprávnenosť žiadosti.

Jednoduché pozemkové úpravy, lokalita Adamovka III

Starosta informoval poslancov a odovzdávaní pozemkov na Adamovke III. Pri odovzdávaní pozemkov ihneď začali robiť cesty podľa vytýčenia.

Ukázalo sa, že 10% podiel spoluvlastníkov nestačil na vytvorenie širších ulíc, napriek tomu, že veľkú výmeru dal štát obci (ul. Trhovnica), ale stačil len na šírky 4 m, čo je málo. Vplyv na to malo okrem málo percent aj to, že je tam veľký počet nových stavebných pozemkov a každý má prístup z cesty.

Kobyliak – uviedol, že za vyoranie vytýčených ulíc bude obci zaslaná faktúra cca vo výške 3 tis. €.

Poslanci dali súhlas na uhradenie tejto faktúry.

PhDr. Piták – nové cesty sú skutočne úzke. Veľa ľudí by už pustilo pod ulice viac už teraz, ale sa boja, že oni pustia a ostatní nepustia.

Problémy sa stále snazia riešiť. Ľudia chceli dať len 10% pod ulice. Teraz je jasné, že je to málo.

Fusková – veľa výmery nám zabralo aj ochranné pásmo Soľného potoka.

Starosta – je to ponaučenie do budúcnosti, aby sa nepripustilo, vytvorenie ulice so šírkou len 4 m.

Ing. Ratica – veď také úzke ulice sú nevýhodné pre samotných ľudí.

Fusková – teraz vysvetľujeme, aby ráтали s tým, že musia pustiť pod ulice ešte ďalší 1 m.

Domin – na prvom jednaní sa hovorilo o 13 % a teraz len 10%.

PhDr. Piták – ľudia nechceli dať viac ako 10 % a to najmä tí, čo nemajú v pláne stavať.

Ing. Ratica – toto obec nesmie dopustiť.

K bodu číslo 7 – Diskusia – interpretácia

• PhDr. Piták – navrhol upozorniť vlastníka zhorenej budovy Šašiny, aby odstránil pozostatky zhorenej niska.

• Bc. Cubinek – ako sa robila nová cesta, tak OSC zaasfaltovala vpusť na hlavnej ceste. Preveriť – Štefan Ratica.

Dňa 6. decembra 2013 sa uskutočnilo 10. riadne zasadnutie OZ

Kontrola plnenia uznesení

Kontrolu predniesol hlavný kontrolór obce Rabča, JUDr. Dušan Kriško (viď príloha zápisnice).

• Poslancovi Bc. Patrikovi Cubinkovi v spolupráci s Ing. Brišom navrhnuť vhodnú plochu na zriadenie horného ihriska.

Ing. Briš prešli viaceré plochy: plocha pod Ul. Kožušníkovou, plocha je pomerne veľká: 2/3-tiny plochy vlastníkov je štát a spravuje ho ako bývalé koryto Povodie Váhu, cca zvyšnej 1/3-iny plochy vlastní vyše 90 spoluvlastníkov.

Ako najlepšie riešenie vybrali plochu pod kostolom okolo rieky Polhoranky – ide o cirkevný majetok a časť pozemku obce, ide cca o 2 ha plochu. Keď sa to upraví návozom zeminy s meliorizáciou, tak tam môže byť vhodné miesto pod futbalové ihrisko, okolo sa dá urobiť aj ďalšie parkovisko, je tam dobrý prístup a zvyšok zostáva na rozšírenie cintorína a nový priestor pre hornú školu.

Starosta je vhodný o tom do budúcnosti uvažovať – časom tam môže byť aj rekreačno-oddychová zóna. Ešte sa to musí prejednať s farárom vdp. Petrom Bolibruchom.

Ing. Jagnešák treba vyvolať rokovanie a terminovať úlohu napr. do konca februára 2014.

Uznesenie – Bc. Patrik Cubinek vstúpi do jednania s p. farárom.

• Poslancovi Bc. Patrikovi Cubinkovi, aby v spolupráci so správcom RABČAN, obecné služby Rabča, vedúcim p. Štefanom Raticom pripravili návrh riešenia a možnosti zabránenia ďalšej devastácii WC pri kostole a nájdenia vhodných priestorov

12. 11. 2013 Začiatok odovzdávania nových stavebných pozemkov a ciest ako výsledok prvých jednoduchých pozemkových úprav vo veľkej lokalite Adamovka III E-FOTO V. BRIŠ

rov pre umiestnenie náradia pre hrobárov v obci Rabča.

Štefan Ratica – na WC dali BRANO, aby sa dve re automaticky zatvárali. Umiestnenie náradia sa dá riešiť jedine vybudovaním ďalšej miestnosti.

Starosta – nie je to zatiaľ s úrne, takže to ostane tak, ako to je.

• Opätovne komisii v zložení: Bc. Lubomír Jagnešák, Ján Bandík, Jozef Havlíček, Peter Adamčík, Ing. Jozef Kovalíček a Bc. Patrik Cubinek pripraviť koncepciu pre financovanie športu v obci Rabča.

• Aby Obecný úrad v Rabči oslovil poslancov Obecného zastupiteľstva obce Rabčice na spolufinancovanie opravy kamen-

nej kaplnky (nike) medzi chotármi Rabča a Rabčice.

Obec Rabčice zatiaľ obci neodpovedala.

• Aby Obecný úrad v Rabči požiadal OR PZ, Okresný dopravný inšpektorát Dolný Kubín o vykonávanie častejších kontrol na dodržanie pravidiel cestnej dopravy motorových vozidiel na ceste III. triedy č. 52014 (Ul. Rabčická k. ú. obce Rabča) najmä v úseku – výjazd ul. Solná a pri ZŠ s MŠ Rabča. Zatiaľ neodpovedali.

• Aby Obecný úrad v Rabči oslovil p. Annu Rosůlkovú o možnosť odkúpenia garáže pri Dome služieb, ktorá je v jej vlastníctve do vlastníctva obce Rabča.

• Márii Fuskovej zistiť všetkých spoluvlastníkov Ul. Pod Magurou a začať túto miestnu komunikáciu majetkovo-právne vy-
sporiadavať na obec.

Väčšia časť ulice je zapísaná na SPF.

Starosta obec nebude robiť geometrický plán, musia si ho urobiť tí, ktorí majú o túto ulicu záujem, resp. tam chcú stavať a potom im obec tento geometrický plán preplatí, ak všetci podpíšu svoje podieľ na obec za 1 €.

• Vedúcemu RABČAN, obecné služby preveriť zaasfaltovaný priepust na chodníku pri rodinnom dome súp. č. d. 748 – úloha splnená.

Poslanci uvedené vzali na vedomie.

Návrh zvýšenia nájmu nebytových priestorov obce Rabča

Ing. Karol Sahuľ predniesol poslancom návrh zvýšenia nájmu nebytových priestorov obce Rabča, ktorý pripraviť v spolupráci so schválenou komisiou.

Navrhol zvýšiť nájom len u nájomcov v Kultúrnom dome v Rabči a to na výšku 27,70 €/m²/rok. Tým sa dosiahne, že takto zvýšená výška nájmu bude rovná výške nájmu bytu v bytovej jednotke č. 1169 (nová zelená bytovka za ObZS), teda nájomca bytu bude platiť rovnaký nájom ako nájomca v nebytovom priestore. Ostatné nájomy ostanú nezmenené.

Štefan Ratica – nájom nebytových priestorov nemôže porovnávať s nájmami za byty.

PhDr. Piták – porovnávali aj ostatné súkromné nájomy a vyšlo im, že v dome kultúry ide o lukratívne nájomy, pretože sú v centre a je k nim priamo prístup.

Domin – zisťovali aj výšku nájomov, ktoré sú u súkromníkov v obci Rabča. Nájom tam vychádza od 40 – 50 € s teplom bez elektriky a vody, v Námestove je od 55 € vyššie za meter štvorcový na rok. Museli z niečoho vychádzať a porovnávať. Komisia urobila nájom podľa kategórii bez ohľadu na to, kto ich má v nájme.

Maľuga – nevedia, prečo sa stále rieši kultúrny
Pokračovanie na str. 4

12. 11. 2013 Odovzdávanie nových stavebných pozemkov v rámci prvých jednoduchých pozemkových úprav vo veľkej stavebnej lokalite Adamovka III. E-FOTO V. BRIŠ

POSLANCI RIEŠILI, ROZHODOVALI SCHVAĽOVALI

6. 12. 2013 Zasadnutie OZ – Ing. Karol Sahuľ za komisiu vysvetľuje dôvody, prečo je potrebné za obec zvýšiť výšku nájomov nebytových priestorov obce Rabča. E-FOTO V. BRIS

Pokračovanie zo str. 3

dom a nie aj ObZS – aj tam je parkovisko.

Monika Adamčíková – viackrát mali vytopenú pizzériu, zamurovali im okná, teraz si zabezpečila statika, aby urobili nové okná. Aj ona si zisťovala výšky nájomov. Ide o to, či ten nájom, ktorý platia, je adekvátny dnešnému trendu. Súkromný vlastník budovy je oveľa lepší prenajímateľ.

Ing. Karol Sahuľ – zisťovaním výšky nájmu u iných prenajímateľov sme sa dozvedeli veľmi zaujímavé ceny nájomov, ktoré sa pohybujú s kúrením od 40 do 60 €/m²/rok v Rabči (bez elektriky a vody). Rozptýl je spôsobený tým, kde je predajňa umiestnená, či je na poschodí, či je vstup do nej priamo z cesty a pod. Obec má jednotnú cenu nájmu bez ohľadu na to, kde má nájomca prenajatý priestor. Je to 20,40 €/m²/rok. Zistili si aj náklady na kúrenie u nájomcov v kultúrnom dome. Výška nájmu v obci je skutočne malá oproti súkromníkom. Ak sa zvýši nájom, tak to bude príjem pre obec. Zistili tiež, že ľudia platia za nájom v bytoch viac ako za podnikateľský priestor. Komisia veľmi zmierlivo navrhla

sumu zvýšenia na 27,70 €/m²/rok v kultúrnom dome. Podľa neho je táto suma dobrá aj pre nájomcov.

Ing. Harbut (Laverna) – sa opýtal, či sa ráta aj hodnota, ktorú investovali do obecného majetku. Konkrétne oni dostali čierny priestor bez elektriky, vody, kúrenia, omietky a po pár rokoch, keď si ho zveľadili, im chcú zvýšiť nájom. Ak by mu obec vrátila finančné prostriedky, ktoré investoval do priestoru, tak by z nich odišiel.

Ing. Ratica – ak je niekto v prenajatých priestoroch viac ako 10 rokov, tak sa mu náklady vrátia. Každý podnikateľ si musí zväžiť, či sa mu oplatí podnikat v obecných priestoroch. Čo sa týka zdvíhania nájomov, jednoducho je teraz taká doba. Navrhuje urobiť nejaký kompromis v priebehu 2 – 3 rokov. Infláciu ale platia všetci.

Bc. Cubinek čo sa týka Laverny, tak vie, že s Lavernou boli problémy. Riešili sa problémy s alkoholom u maloletých a mladistvých, vandalizmus.

Ing. Sahuľ uviedol, že by sa mali nájom rozdeliť do kategórií, alebo prijať uznesenie, aby táto komisia zasadala ešte raz a predložila ďalší návrh na budúce OZ.

Ing. Ratica – je proti preplácaniu nákladov – nových investícií nájomníkom v prenajatých obecných priestoroch. Poslanci návrh komisie neschválili.

Kobyliak navrhuje zvýšiť nájom nebytových priestoroch nie len v kultúrnom dome, ale aj v ObZS na sumu 23 €/m²/rok.

Poslanci sa dohodli po väčšej rozprave, že sa bude hlasovať o zvýšení nájomov: – v kultúrnom dome; – ambulanciách v ObZS (detská, všeobecná, gynekologická a zubná); – lekární v ObZS na výšku 23 €. Tento návrh bol schválený.

Schválenie VZN č. 5/2013 o miestnych daniach a o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady... na rok 2014 (ďalej sa uvádza skratka nariadenie)

Bc. Lubasová predniesla poslancom návrh nariadenia. Návrh výšky daní a poplatku za odpad v návrhu VZN je na úrovni roka 2012. Ak nepočítame viaceré náklady na zberný dvor, vychádzame 1:1 pretože sa znížilo celkové množstvo odpadu z veľkoobjemových kontajnerov; k tomu je potrebné pripočítať nie malé náklady

na nový zberný dvor – tie nie sú vykryté.

Poslanci nariadenie jednohlasne schválili.

Doplnok č. 1 k VZN č. 4/2013 o určení výšky dotácie na prevádzku a mzdy na žiaka a dieťa škôl a školských zariadení

Mgr. Kvasničáková predniesla poslancom návrh tohto doplnku. Doplnok VZN sa na budúci rok znovu môže vrátiť do pôvodného znenia.

Poslanci doplnok jednohlasne schválili.

Schválenie novej koncepcie financovania športu v obci

Starosta uviedol, že komisia zasadala 29. 11. 2013; po prerokovaní sa športová komisia v zložení: Ľubomír Jagnešák, Jozef Kováčik, Patrik Cubinek a Jozef Havlíček (na zasadnutí 29. 11. neboli), Ján Bandík, Peter Adamčík, sa zhodla na tomto návrhu:

– športová komisia navrhuje, aby sa žiadosti o dotácie pre šport striktne predkladali na obec do 31. októbra príslušného kalendárneho roku; žiadosť o udelenie mimoriadnej dotácie uvedenú vo VZN komisia odporúča ponechať;

– športová komisia navrhuje zriadiť trvalú športovú komisiu z radov poslancov obecného zastupiteľstva (3 osoby), plus jeden nestranný;

– športová komisia navrhuje zriadiť kapitolu v rozpočte obce pod názvom: telovýchova a šport.

Športová komisia navrhuje financovať šport v obci koeficientom z rozpočtovaných podielových daní. Komisia navrhuje 3,5%. Príklad: v roku 2012 obec obdržala výšku podielových daní 953 320 €.

Koeficient 3,5 % sa rovná 33 366 €. Obec financovala za rok 2012 šport vo výške 32 028 €.

Športová komisia navrhuje zmenu VZN o dotáciách a návratných výpomociach z rozpočtu obce Rabča.

Následne po podaní žiadostí žiadateľmi na obecny úrad a prekontrolovaní ich úplnosti a správnosti sa presunú žiadosti schválenej športovej komisii, ktorá zasadne pred schválením rozpočtu obce a prizve jednotlivých žiadateľov, s ktorými objektívne prerokuje a zhodnotí všetky body týkajúce sa ich žiadosti a ďalšie: na čo financie potrebujú, ako budú s financiami nakladať, aké športové výsledky pre daný rok očakávajú, aké majú výsledky za minulé obdobie, či pracujú s mládežou, či rastie členská základňa, kam sa so svojím športovým klubom očakávajú dostať (amatérska liga, alebo extraliga a pod.), či športová činnosť a aktivita športového klubu v obci rastie, stagnuje, alebo klesá atď. a po skončení zasadnutia komisia vypracuje stanovisko, ktoré predloží poslancom OZ na konečné schválenie.

Jednou z činností športovej komisie bude sledovanie športových klubov v obci. Komisia môže počas roka vypracovať stanovisko o činnosti jednotlivých športových klubov a informovať o tom OZ.

Starosta – v obci sa postavila telocvičňa a keď sme chceli, aby fungovala aj pre športovcov, museli sme výdavky na elektriku a teplo financovať z nájomov. Priemerne vyšiel nájom na jeden klub 400 €. Škola vždy následne vystavila faktúru na obec. Keďže platná legislatíva neumožňuje poskytovať dotácie fyzickým osobám, tak ich zastrešuje TJ ORAVAN Rabča. Žiadosti o dotácie sa nám z roka na rok neúmerne zvyšujú. TJ ORAVAN Rabča prináša do obce okrem športu aj určitú kultúru. Ostatné žiadosti o dotáciu sú pre viac-menej na rekreačné športy a obec im aj na túto činnosť prispieva.

Ing. Kovaliček – bol členom tiež tejto komisie. Škoda, že tu dnes nie je Bc. Jagnešák, ktorý ju tiež pripravoval. Čo sa týka TJ, tak by mala dotácia ostať na úrovni minulého roka. Ak budú schválené finančné prostriedky navyše, tak sa rozhodne, komu sa pridelia, čo by pripravila schválená športová komisia.

Domin – podľa neho je pripravená koncepcia len suché vyjadrenie o percentách, ale nie o kľúčoch, akým spôsobom sa budú dotácie žiadateľom schvaľovať.

Budzelová – treba navrhnuť po 400 €, tak ako bolo doteraz a netreba nič riešiť.

Ing. Ratica – na určenie kľúča bola asi zle schválená komisia. Študentom a deťom sa dala dotácia vždy. Poloprofesionálom dať nižšiu sumu, určiť kľúč.

Bc. Cubinec – určiť kľúč nie je vôbec jednoduché. Pravidlá sa budú postupne vylepšovať, nedá sa to hneď. Časom sa ukáže, aký spôsob je najlepší.

Starosta – hlavnou filozofiou by malo byť podporiť šport v obci.

Kobyliak – navrhuje schváliť TJ ORAVAN Rabča 32 tis. € a komisia nech určí, komu sa pridelia finančné prostriedky podľa žiadosti o dotáciu.

Mgr. Revaj – je za to, aby komisia rozhodovala aj o rozdeľovaní finančných prostriedkov.

Ing. Ratica – navrhuje nasledovné: 1. žiadatelia

musia mať zúčtovaný starý rok a až potom im poskytnúť dotáciu; 2. deťom a študentom preplatiť nájom; 3. ostatným žiadateľom rozhodnúť podľa žiadosti.

Starosta – treba dať pozor na to, že ak nejakým žiadateľom prispejeme na dresy, tie musia byť niekde evidované napr. 4 roky od zakúpenia.

Ing. Kovaliček – uviedol, že florbalisti postupujú správne – pred registráciou si podali žiadosť o dotáciu.

Lubomír Adamčík – vysvetlil spôsob činnosti florbalu.

Ing. Ratica – florbalisti nemôžu rátať do budúcnosti, že im bude obec každý rok prispievať. Opýtal sa, že či to teraz utiahnu, ak im obec neschváli dotáciu.

Lubomír Adamčík – budú to musieť financovať rodičia. Väčšinu členov tvoria stredoškólači a vysokoškólači, len traja sú zárobkovo činní.

Starosta – je za podporu športu, ale nemôžu chcieť od obce, aby im platila všetky náklady na činnosť. Futbal je dedičstvo, ktoré sa obec snaží udržať. Ak niekto začína úplne od začiatku, je na obci, či sa ho rozhodne podporiť. Veľa športov na Slovensku je v rukách súkromníkov, ktorí kluby financujú. Obec môže niečím prispieť, ale len nejakou čiastkou. Obec nemôže financovať všetky športy a všet-

9. 6. 2013 Futbal má v obci stále zelenú napriek slabým výsledkom a poklesu záujmu oň, má stále priazeň u starostu a väčšiny poslancov obce

E-FOTO V. BRIŠ

ky nové športové aktivity, ktoré v obci sú.

Ing. Ratica navrhuje schváliť na rok 2014 33 tis. € celkovo na šport a z toho schváliť 26 000 € pre TJ Oravan Rabča na rok 2014. Zahlasovali všetci prítomní 10-ti poslanci.

Následne schválili novú Komisiu športu v zložení: Ing. Jozef Kovaliček, Bc. Patrik Cubinec, Mgr. Pavol Revaj, Bc. Lubomír Jagnešák a Pavol Kobyliak. Komisia predloží na OZ návrh prerozdelenia finančných prostriedkov podľa žiadosti o dotáciu vždy na najbližšie zasadnutie OZ.

Predloženú koncepciu financovania športu v obci Rabča poslanci vzali na vedomie.

Programový rozpočet obce Rabča 2014 s výhľadom na 2015–2016

Ing. Kvasniaková predniesla poslancom návrh Programového rozpočtu obce Rabča 2014 – 2016 a požiadala ich, aby sa k návrhu rozpočtu vyjadrili. Uviedla, že hospodárenie obce Rabča k 30. 9. 2013 dosahuje požadované 15 % šetrenie.

Ing. Ratica sa opýtal, či je predpoklad šetrenia cca 18 % do konca roka. Nový rozpočet je navrhnutý so šetrením? Ing. Kvasniaková uviedla, že áno.

Ing. Jagnešák podľa navrhovaného rozpočtu vyčádza, že na stavebné úpravy obecného úradu teda finančné prostriedky budú.

Ing. Kvasniaková finančné prostriedky na prístavbu školy pri kostole sa rátali len bez DPH, takže ich museli zvýšiť o DPH.

Starosta navrhol, aby sa finančné prostriedky určené na rekonštrukciu OčÚ použili na opravu ulice Mokrej. Na obecnom úrade by sa urobila na budúci rok len nová električka a zasadačia miestnosť.

Ing. Jagnešák je Mokrá ulica majetkovo-právne vysporiadaná?

Prednosta – nie, okrem Západnej.

Ing. Jagnešák – na minulom OZ bolo schválené, aby sa rekonštruoval obecný úrad a teraz sa ideme venovať uliciam, ktoré nie sú vysporiadané? Treba sa

držať toho, čo sa schválilo. Na budúci rok sa budú rozkopávať ulice pre kanalizáciu, ale nebudú všetky ulice napojené, lebo neboli zahrnuté do projektu, preto navrhuje čo najviac finančných prostriedkov použiť na napojenie týchto ulíc.

Starosta – obec predsa nebude robiť kanalizáciu pre Oravskú vodárenskú spoločnosť (OVS) – kanalizáciu si bude so svojho majetku robiť OVS.

Poslanci mali k rozpočtu tieto pripomienky:

- pri prístavbe ZŠ pri kostole zvýšiť na rok 2014 sumu o 17 tis. € (započítavať DPH);

- na rok 2014 doplniť 70 tis. € na stavebné úpravy OčÚ;

- na rok 2014 valorizovať mzdy obecnej knižnice;
- v rozpočte r. 2013 od 1. 7. 2013 znížiť plat starostu o 10 % a na celý rok 2014;

- na šport zvýšiť sumu na 33 tis. € na rok 2014.

Za schválenie rozpočtu s pripomienkami hlasovali všetci prítomní 10-ti poslanci.

Rozpočet projektu „Stavebné úpravy a udržiavacie práce obecného úradu“.

Poslanci sa týmto rozpočtom nezaoberali a presunuli ho do budúceho OZ.

Pošta

• Elena Kutláková a spol., žiadajú o opravu miestnej
Pokračovanie na str. 10

29. 6. 2013 Ilustračná fotografia z florbalu v Rabči. Florbal, ktorý je obdobou hokeja bez korčulí, sa stal obľúbeným športom mladých. Ďalším ale oveľa drahším, je hokej na umelom ľade. Svoje miesto si u divákov a najmä u poslancov obce musia vybojovať.

E-FOTO V. BRIŠ

POSLANCI RIEŠILI, ROZHODOVALI SCHVAĽOVALI

Pokračovanie zo str. 7

komunikácie Ul. Mokrá z dôvodu, že stav vozovky je v havarijnom stave. Po komunikácii prechádzajú ťažké motorové vozidlá. Miestna komunikácia slúži všetkým. Žiadajú o obhliadku na tváre miesta a to v časti, kde je havarijný stav – obrovské diery. K žiadosti sú pripojené podpisy 18-tich obyvateľov tejto časti obce.

Poslanci žiadosť neschválili do doby vysporiadania tejto ulice na obec Rabča.

Uznesenie: prizvať vlastníkov Ul. Mokrá a začať s majetkovo-právnym vysporiadaním.

• Jozef Kornhauser

a manželka Anna, Rabča
Starosta uviedol, že OZ 20. 11. 2013 poslanci OZ uložili Komisii ŽP, aby na spoločnom jednaní s manželmi Kornhauserovcami predložili nový návrh k ich žiadosti.

Manželka Kornhauserovci podali návrh: manželka Jozef Kornhauser a manž. Ing. Anna Kornhauserová odpredajú obci Rabča za 1 € svoje podiely v ulici Konečnej; chodník pred ich rodinným domom a výdavky, ktoré boli spojené s úpravou v prístupovej obecnej ceste smerom k rodinnému domu p. Grobarčíka, ktoré vykonal Jozef Kornhauser v hodnote cca 2400 € žiadajú zameniť za časť EKN parc. č. 6632, vedenú na LV č. 2829 ako novovytvorená parcela CKN č. 16761/24 o výmere 328 m² na obec Rabča.

Komisia ŽP navrhla:

– aby si manželka Kornhauserovci odkúpili podiely v areáli PD Rabča, Ul. Družstevná a tie sa potom zamenili s obcou Rabča (Kornhauserovci nesúhlasili);

– aby manželka Kornhauserovci odpredali podiely v ulici Rozvoja, Konečnej a chodník pred domom za 1 € a chodník popri ul. Kostolnej zamenili za obecnú parcelu (starosta nesúhlasil).

Poslanci následne zrušili uznesenie č. 8/2013 o zámene z 25. 10. 2013 a schválili nové uznesenie a to v znení: predaj podielov žiadateľov Jozef Kornhauser a manželka Ing. Anna Kornhauserová, Rabča, za 1 € kupujúcej obci Rabča a to: v ulici Konečnej CKN parc. č. 16772/19 – zast. pl. a nádvorie o vým. 145 m² zapísaná na LV č. 4126; v ulici Rozvoja CKN parc. č. 2970/29 – TTP o vým. 81 m² v podiele 2/5-tiny úč. zapísané na LV č. 4740; chodník pred rodinným domom č. 864 parc. CKN č. 16372/2 zast. pl. a nádvorie o výmere 102 m² zapísané na LV č. 974, CKN parc. č. 17171/7 – zast. pl. o vým. 386 m², CKN č. 17171/8 – zast. pl. o vým. 142 m² zapísané na LV č. 4126 celkovo o vým. 856 m² s tým, že manželka Jozef a Ing. Anna Kornhauserovci sa budú môcť vyjadriť k stavebnému povoleniu pri realizácii chodníkov v tejto časti obce Rabča; bude dodržaná 8 m príjazdová cesta na náhon parc. EKN č. 6632 k. ú. obce Rabča, bude zachovaný príjazdový oblúk k tejto ceste, čo v teréne overí poslanec OZ Pavol Kobylíak.

Obec Rabča zamestní Jozefovi Kornhauserovi a manželke Ing. Anne Kornhauserovej EKN parc. č. 6632, vedená na LV č. 2829 ako novovytvorená parcela CKN č. 16761/24 o výmere 328 m² k. ú. obce Rabča na obec Rabča podľa predloženého geom. plánu za ich podiely v areáli PD Magura Rabča – Širava v pomere 1:1. Náklady spojené s odkúpením nehnuteľností uhradí obec Rabča; geom. plán a zámennú zmluvu uhradí žiadatelia.

Anton Piták, Rabča

Žiada obec Rabča – starosta, obecné zastupiteľstvo o výmenu pozemkov, ktoré vlastní pod ulicou Rozvoja. Výmenu chce k pozemkom v lokalite Adamovka

III, kde vlastní obec určitú časť.

Poslanci žiadosť neschválili, nakoľko obec nevlastní v Adamovke III pozemky, ale len ulice.

Združenie miest a obcí Biela Orava okresu Námestovo

Starosta informoval o uznesení č. 4/2013 zo zasadnutia ZMOBO a to o úprave mesačného príspevku pre združenie na 10 centov na obyvateľa s účinnosťou od 1. 1. 2014. Je to z dôvodu, že občania nekvalitne separujú a veľkú časť zo separácie nemôžu dať odberateľom, ale musia odviezť na skládku a za to treba platiť za uloženie komunálneho odpadu. Poslanci túto úpravu schválili.

ŽIADOSTI O POSKYTNUTIE DOTÁCIE

Z ROZPOČTU OBCE

1. Poslanci schválili tieto žiadosti:

• TJ ORAVAN Rabča

Žiada o poskytnutie dotácie na r. 2014 vo výške 26 000 € na športové aktivity a aktivity detí a mládeže.

• Slovenský červený kríž, Pavlína Oselská, Rabča

Žiada o poskytnutie dotácie na r. 2014 vo výške 800 € na zvýšenie počtu darcov krvi, podporu súčasných darcov, poskytnutie zdravotnej pomoci pri športových a kultúrnych podujatiach obce Rabča, zvýšiť počet návštev u starých a opustených ľudí v obci a poskytovať darcom transfúziu staniciu priamo v obci.

Poslanci žiadosť schválili s tým, že táto finančná čiastka bude presunutá v rámci rozpočtu obce Rabča ku kapitole Dobrovoľný a požiarny hasičský zbor obce Rabča na rok 2014 a do konca roku 2014 si žiadatelia vybavia IČO.

2. Poslanci zatiaľ neschválili tieto žiadosti, pretože sa nimi bude zaoberať Komisia športu, ktorá svoj návrh predloží na najbližšie zasadnutie OZ v Novom roku:

• Vladimír Iskierka, Rabča hokej

Žiada o poskytnutie dotácie na r. 2014 na športové aktivity – rozvoj hokeja a reprezentácie obce vo výške 2000 € a štartovné pre rok 2014 – 2015;

• Jozef Tvarožek, Rabča, volejbal

Žiada o poskytnutie dotácie na r. 2014 vo výške 800 € na rozvoj volejbalu v Rabči.

• Mgr. Martin Cubinec, Rabča, nájomné za využívanie športovej haly pre deti a mládež

Žiada o preplatenie nájomného za využívanie športovej haly v Rabči počas zimného obdobia 2013/2014 z dôvodu, aby mladí a deti trávil svoj čas aktívne.

• AWK Orava Rabča pod záštitou AŠK Orava, Bc. Ľubomír Jagnešák, Rabča

Žiada o poskytnutie dotácie na r. 2014 vo výške 2500 € na športové aktivity a aktivity detí a mládeže, kde cieľom projektu je reprezentácia obce na celom Slovensku, v Európe a vo svete, obhájenie titulu majstra Európy a sveta, rozvoj armwrestlingu v našej obci a v celom regióne, podpora a rozvoj mládeže, organizácia športového turnaja v Rabči.

• Peter Adamčík, Rabča, Rádová, florbal

Žiada o poskytnutie dotácie na r. 2014 vo výške 3000 € na športové aktivity – zviditeľniť a rozvíjať florbal v obci Rabča a Oravská Polhora. Ďalšiu dotáciu vo výške 3000 € budú žiadať od obce Oravská Polhora.

• Peter Adamčík, Rabča, na športové aktivity pre žiakov

Žiada o poskytnutie dotácie na r. 2014 vo výške 2900 € na športové aktivity pre žiakov, ktorých majú t. č. zaregistrovaných 40.

LESNÉ ZDRUŽENIE OBCE RABČA

• Žiada o poskytnutie dotácie na r. 2014 vo výške 1500 € na zlepšenie ži-

votného prostredia v obci Rabča s cieľom zlepšenia starostlivosti o súkromné lesy a to tak, že sa súkromné lesy postupne rozmerajú, aby si každý vedel nájsť svoj podiel v lese, čím sa zlepší starostlivosť o ne.

Mali 10 žiadostí o premeranie lesa, vyhovel zatiaľ ôsmim žiadateľom. Bol by rád, keby obec prispela finančnou čiastkou.

Starosta – uviedol, že žiadatelia spĺňajú podmienky žiadosti o dotáciu.

Kobyliak – uviedol, že LZOR obec im už dávno neschválila žiadnu žiadosť o dotáciu.

Starosta – uviedol, že by bolo dobré, aby sa ľuďom vymerali šnúry.

Piták Dušan – keď sa šnúra premeria, tak sa následne urobí zápis o podmienkach výrubu.

Ing. Jagnešák – ak by sa schválila dotácia, tak by sa mohla uhradiť aspoň 1/2-viaca a druhú polovicu by zaplatili súkromní vlastníci lesa.

Dušan Piták – keď sa vymeriavali šnúry, tak napr. ich šnúra Kubasáková, kde je aj on vlastníkom, si geodeta zaplatili sami. Tiež uviedol, že aj z obce mu pri zabezpečení administratívy pri vymeriavaní šnúr (získovanie vlastníkov, vyhotovenie pozvánok, prezenčných listín) pomáhajú pracovníčky z obce: p. Fusková a p. Grancová. Poslanci žiadosť schválili.

Lesné združenie obce Rabča

Dušan Piták – ešte žiada o poskytnutie OZ o predjednanie možnosti zamestnania lesníka pre potreby LZOR cez RABČAN, obecné služby na polovičný úväzok. Povolenie na výrub už nemôže dávať. Dostal aj pokutu, teraz majú zákaz vydávať povolenia, lebo nemajú lesného odborného hospodára.

Dušan Piták navrhol, či by sa nedalo uvažovať aj o pracovníkovi z RABČAN, obecné služby.

Uvedenú žiadosť vzali poslanci na vedomie s tým, že sa touto žiadosťou budú v blízkej budúcnosti zaoberať.

Zmena č. 5 rozpočtu obce Rabča 2013

Išlo najmä o presuny príjmových a výdavkových položiek v rámci schváleného rozpočtu. Poslanci zmenu rozpočtu schválili.

Rozpočet „Stavebné úpravy a udržiavacie práce obecného úradu“

Poslanci sa k rozpočtu nevyjadrili a bude prejednaný na budúcom OZ.

Pamätný list – Dušan Piták

Starosta privítal na OZ p. Dušana Pitáka – bývalého dlhoročného starostu obce Rabča, ktorý bol na dnešné zasadnutie OZ prizvaný z dôvodu životného jubilea a za urobenú prácu pre rozvoj obce Rabča počas jeho pôsobenia ako predseda MNV Rabča a neskôr ako starosta obce Rabča v r. 1986 až 2002. Starosta obce poďakoval p. Dušanovi Pitákovi za jeho prácu a poprial mu veľa zdravia, šťastia a rodinnej pohody v jeho dôchodkovom veku spolu s poslancami a pracovníkmi obce.

Dušan Piták uviedol, že sa stále zaujíma o dianie obce, sleduje uznesenie

nia cez Rabčiansky chýrnik a stále porovnáva, ako obec napreduje. Toto pozvanie a uznanie vôbec nečakal. Veľmi ho to potešilo. Je veľmi rád, že si na neho spomenuli či už starosta, poslanci, ale aj pracovníci obce. Úprimne sa za toto pozvanie poďakoval nielen v mene svojom, ale aj svojej rodiny.

Poslanci uvedené vzali na vedomie.

Bc. Ivan Trabalík, Námestovo

Žiada o prenájom nebytového priestoru obce Rabča v budove ObZS Rabča za účelom využívania tohto priestoru ako kancelársky priestor pre poisťovňu Generali Slovensko.

Poslanci 3/5-tinovou väčšinou odporučili schváliť zámer prenajať majetok obce priamo za cenu: 478,46 €/rok na dohodnutý účel.

Mária Rusnáková, Rabča

Žiada o prenájom nebytového priestoru obce Rabča v budove ObZS Rabča za účelom zriadenia kadeŕnictva.

Poslanci 3/5-tinovou väčšinou odporučili schváliť zámer prenajať majetok obce priamo za cenu: 420,63 €/rok na dohodnutý účel.

Alena Turacová, Rabča

Žiada o prenájom

6. 12. 2013 Zasadnutie Obecného zastupiteľstva obce Rabča – ocenenie práce bývalého starostu p. Dušana Pitáka

E-FOTO V. BRIŠ

nebytového priestoru obce Rabča v budove ObZS Rabča za účelom zriadenia predajne textilu.

Poslanci 3/5-tinovou väčšinou odporučili schváliť zámer prenajať majetok obce priamo za cenu: 1181 €/rok na dohodnutý účel podľa zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších zmien a doplnkov. Obec zámer prenajať obecný majetok zverejnila.

Mliečny automat

Poslanci 3/5-tinovou väčšinou odporučili schváliť zámer prenajať majetok obce priamo za cenu: 20 €/mesiac na dohodnutý účel.

Obec zámer prenajať obecný majetok zverejnila.

Ján Korman a manželka Margita Kormanová, Rabča

Starosta uviedol, že OZ na zasadnutí 25. 10. 2013 schválilo p. Jánovi Kormanovi a manželke Margite Kormanovej, aby obec Rabča od nich odkúpila spoluvlastnícke podiely zapísané na LV č. 4845, 4846, 4847, 5137, 5138, 5139, 5140, 5141, 5585 k.ú. obce Rabča o celkovej výmere 1 143,70 m² z požadovanej sumy 10 €/m² za sumu 6,60 €/m². j. za cenu schválenú na riadnom zasadnutí OZ v zmys-

le uznesenia OZ zo dňa 26. 2. 2010 pod písm. B) ods. 11). Poslanci prevod schválili.

Marián Chutňák, Rabča

Starosta uviedol, že na minulom OZ dňa 20. 11. 2013 mala Komisia ŽP za úlohu na tvárnosti miesta preveriť opodstatnenosť žiadostí p. Mariána Chutňáka o zachovanie funkčnosti protipovodňového kanála.

Komisia odporúča OZ schváliť preplatiť rúru v sume 200 € (vrátane DPH) p. Mariánovi Chutňákovi s tým, že žiadateľ na vlastné náklady bude zabezpečovať vyčistenie a údržbu protipovodňového kanála.

V prípade väčších záplav žiadateľ, Marián Chutňák umožní vstup ťažkej technike obce Rabča na predmetný pozemok z dôvodu vyčistenia kanála a to od Solného potoka.

Zároveň žiadateľ, Marián Chutňák zabezpečí spevnenie rúry podperami z guľatiny dreva.

Poslanci návrh komisie schválili.

Diskusia – interpretácia

Ing. Sahuľ navrhol, aby obec požiadala Poštovú banku o zriadenie bankového priečinku s pracovníkom v obci Rabča.

Ťažké zasadnutie obecného zastupiteľstva dalo poriadne zabráť všetkým prítomným a skončilo až po šiestich hodinách o 22.³⁰ hodine.

V. Briš

3. 8. 2013 Súkromné lesy vysychajú. Vyschnuté stromy nik nevyrubuje a tak tu máme v blízkosti našich obydľí hrozbu možnosti obrovského lesného požiaru. VLASTNÍCI SÚKROMNÝCH LESOV TO MUSIA RÝCHLO RIEŠIŤ, KÝM NIE JE NESKORO!

Téma vystahovalectva, či sa nám to vidí alebo nie, je aj v dnešnej dobe pre mnohých z nás opäť aktuálna, lebo pracovných príležitostí pre väčšinu z nás tu niet, z gazdovky sa dnes už žiť nedá a tak väčšina chodí ďaleko za prácou. Je len otázkou času, kedy sa mnohí z nás aj natrvalo s bôľom v srdci odštahujú. Nik dosiaľ nenapísal o vystahovalectve v Rabči a tak prinášam príspevok spracovaný pre obec Rabču PhDr. Jurajom Laššuthom.

PREHĽAD VYSTAHOVALCOV Z RABČE DO USA V ROKOCH 1892 – 1924

V druhej polovici 19. stor sa situácia v Rabči (a na celej Orave) dramaticky zhoršila. Neustálym dedením sa polia pre rodinu zmenšili natoľko, že neschopnosť malého množstva pôdy uživiť rodinu si vyžadovala rýchle riešenie (pozn.: rovnako ako dnes). Vtedajší obyvatelia mali 3 možnosti: • Intenzifikáciou poľnohospodárskej výroby získať viac potravín, ktorá však v daných podmienkach nebola možná. • Odsťahovať sa do mesta a zamestnať sa v rozvíjajúcom priemysle. • Na Orave sa priemysel vôbec nebudoval, preto niekoľko rodín Rabčanov sa vysťahovalo za prácou do Budapešti, ktorá sa rýchlo rozrastala a poskytovala obmedzené množstvo práce. Preto im zostalo iba vysťahovať sa za prácou do USA

Parník „Kaiserin Auguste Victoria“ bol spustený na vodu v Štetíne v r. 1905. V tom čase bol najväčšia loď na svete. Viezol celkom 2996 cestujúcich, z toho 1. triedy 652, 2. triedy 286 a 3. triedy 2058 pasažierov. Cestovali ním 4 Rabčania

Za prácou až do Ameriky
V USA sa po skončení Občianskej vojny, v ktorej zvíťazil priemyselný Sever, prudko rozvíja priemysel a Amerika potrebovala veľké množstvo nových pracovných síl. Preto sa majitelia baní roku 1877 rozhodli, že aj na Slovensko pošlú agentov, aby verbovali robotníkov pre banský a oceľarský priemysel v USA. Amerika poskytovala pracovné príležitosti aj pre nekvalifikovaných a zárobok bol v porovnaní s Uhorskom niekoľkonásobne vyšší. V rokoch 1875 až 1914 emigrovalo do Spojených štátov viac ako 620 000 Slovákov.

Na rozhodnutí vysťaho-

li maďarské nápis. Všetko presvedčalo obyvateľov Rabče, že nie sú Slováci, ale Maďari. To viedlo k oslabeniu vzťahu k domovu a uľahčilo rozhodovanie o ceste za more.

Aj v Rabči boli agenti verbovať na prácu do Ameriky, boli tu tiež aj agenti lodných spoločností, ktorí dávali informácie o cestovaní a dali sa u nich kúpiť aj lodné lístky. Objavili sa aj prevádzkači na územie Poľska, cez ktoré sa dalo bez pasov „načierno“ do-

sociálne postavenie. Ktorí sa rozhodli v Amerike natrvalo usadiť, predali svoje pole, dom a ostatný majetok, tým získali peniaze na cestu a na usadenie sa v novej vlasti. Na cestu si brali oblečenie, peniaze a najmä stravu.

Počet vystahovalcov z Rabče

Počet vystahovalcov z Rabče (aj z celej Oravy) nebolo možné donedávna zistiť. Nezachovala sa evidencia vydaných pasov pred rokom 1914, žiadosti o vydanie pasu sú iba nekompletné, náhodne roztrúsené v archíve župy. Tiež sa nevedia evidencie ciest do Ameriky. Okrem toho veľa odchádzalo do Ameriky bez pasu, „načierno“ mimo evidenciu. Župní úradníci odhadovali, že takto vycestovala väčšina vystahovalcov, proti čomu sa robili aj policajné opatrenia, ale neúspešne. Preto v monografiách jednotlivých obcí je stať o vysťah-

drivá väčšina emigrantov z Rabče, možno aj všetci. Vyhľadávanie sťažovalo, že mená a názvy boli písané maďarským pravopisom a pri prepisovaní do evidencie imigrační úradníci ešte viac skresľovali slovenské mená. Napriek uvedeným problémom nám to umožnilo podľa mena a miesta pôvodného pobytu vyhladať **91 vystahovalcov z Rabče**. V zozname sú všetci, ktorí pristáli pri brehoch Ameriky; s pasom alebo bez neho. V tabuľke uvádzam všetky údaje, ktoré sú v evidencii, mená a názvy uvádzam tak, ako sú v origináli. Usporiadanie Rabčanov v prehľade je podľa abecedy. Pozri prehľad.

Podľa veku najväčšiu skupinu tvorili vo veku 15 – 20 rokov 33 osôb, t.j. 36,3%, nasledovala skupina 21 – 25 rokov (23 – 25,3%), priemerný vek 23,3 rokov. Vystahovalectvo bolo spočiatku doménou mužov, ale ženy ich rýchlo dobiehali. Celkovo sa vysťahovalo 53 mužov, t.j. 58,2%, žien 38 t.j. 41,8%. Z mužov bolo ženatých 21 (39,6%), slobodných 32 (60,4%); 3 ženy vydaté (7,9%) a slobodné 35 (92,1%), zrejme sa išli vydat; stav nie je uvedený u 3 (2,1%) osôb. Najviac Rabčanov pristálo v New Yorku v r. 1907 – 9 osôb, na druhom mieste v rokoch 1904 a 1905 po 8 osôb.

Cesta do prístavu

Keď boli so všetkým pripravení, vydali sa Rabčania na ďalekú cestu. Zvyčajne ich sprevádzali agenti lodných spoločností, ktorí im pomáhali v novej neznámej situácii. Vy-

Lodný lístok

vať sa do USA mala vplyv aj stupňujúca sa maďarizácia – deti v školách sa učili po maďarsky, na úradoch sa komunikovalo po maďarsky, všetky dokumenty boli v maďarčine a na obchodoch a budovách bo-

LIST OR MANIFEST OF ALIEN PASSENGERS FOR THE U. S. IMMIGRATION OFFICE

by the regulations of the Secretary of Commerce and Labor of the United States, under Act of Congress approved March 3, 1903, to be delivered to the Office of any vessel having such passengers on board upon arrival at a port in the United States.

U.S. S.S. *Railroad* sailing from *Railroad* July 15, 1908 Arriving at Port of

No.	Name	Age	Sex	Birthplace	Occupation	Marital Status	Signature	Remarks
1	...	...	...	...	...	...	...	...
2	...	...	...	...	...	...	...	...
3	...	...	...	...	...	...	...	...
4	...	...	...	...	...	...	...	...
5	...	...	...	...	...	...	...	...
6	...	...	...	...	...	...	...	...
7	...	...	...	...	...	...	...	...
8	...	...	...	...	...	...	...	...
9	...	...	...	...	...	...	...	...
10	...	...	...	...	...	...	...	...

Ukážka zoznamu vystahovalcov napísaný v prístave

stať do prístavu Hamburg a ušetriť peniaze a energiu na vybavovanie pasu.

Veľká časť vystahovalcov sa neplánovala osadiť v USA natrvalo. Plánovali niekoľko rokov tam pracovať, našetriť doláre a s úsporami sa vrátiť domov; kúpiť pôdu, postaviť murovaný dom a zlepšiť svoje

hovalectve napísaná všeobecne bez konkrétnych údajov.

Americké úrady umožnili prístup do evidencie prístahovalcov imigračného úradu na Ellis Islande v New Yorku, kadiaľ prešli všetci prístahovalci v rokoch 1892 – 1924. To bola doba v ktorej vycestovala

Vystahovalci na lodi. Rok 1892

Príchod na Ellis Island

sťahovalci, ktorí mali pas, cestovali železnicou južnejšou trasou do prístavu Brémy (38 osôb), tí ktorí pas nemali, odchádzali „načierno“ a cestovali severnejšou trasou cez územie Poľska a Nemecka do severnejšie položeného prístavu Hamburg (85 osôb). Iba niekoľko osôb využilo prístavy Atverpy (10 osôb), Rotterdam (4 osoby), Cuxhaven (2 osoby), a Cherbourg (1 osoba). V prístave sa ubytováli v prístavných barakoch, v ktorých čakali na loď. Zakúpili si lodné lístky (pokiaľ ich už nemali zakúpené doma od agenta lodnej spoločnosti) do najlacnejšej tretej tzv. „vysťahovaleckej triedy“.

V prístave bol spracovaný zoznam cestujúcich, ktorý obsahoval meno vysťahovalca a odpovede na 29 otázok. Tento dokument po príchode do USA odovzdal kapitán lode americkým úradníkom a slúžil imigračným úradníkom na posúdenie spôsobilosti prisťahovalca usadiť sa v USA.

Lode, na ktorých sa plavili Rabčania z Erópy do USA: Pennsylvania (11), Kaiserin Cecilie (11), Barbarossa

Vstupná prehliadka

(8), Chemnitz (6), Patricia (6), Neckar (5), Prinz Friedrich Wilhelm (5), Rhein (5), Blucher (4), Kaiserin Auguste Victoria (4), Lahn (3), Kaiser Wilhelm II. (3), Ron (3), Zeeland (2), Pretoria (2), Palatia (2), Estonia (1), Hannover (1), Graf Waldersee (1), König Albert (1), Ryndam (1), Kronland (1), Noorland (1), Princess Alice (1), Hudson (1), George Washington (1).

Plavba

Cestujúci 3. triedy boli umiestnení v podpalubí, v malých izbách ležali ľudia na regáloch na jednoduchom slamníku, spolu muži, ženy aj deti. Strava bola minimálna, väčšinou sa museli stravovať zo svojich zásob. Pitná voda sa rozdávala na prídel len v časových intervaloch, alebo len raz do dňa. Hygiena bola nedostatočná, vzduchu v izbe málo, mnohých premáhala moriská nemoc.

Po 15 až 60-tich dňoch podľa rýchlosti plavby pristála loď v prístave, pri môle East River v New Yorku. Vysťahovalci 3. triedy boli prevezení člmi alebo trajektami na ostrov Ellis Island, kde sídlil Imigračný úrad a kde museli Rabčania

prekonať poslednú prekážku na ceste za lepším životom.

Imigračný úrad

V rokoch 1820 – 1892 sídlil Imigračný úrad na juhu Manhattanu v prístave Castle Garden. Odtiaľ ho presťahovali na ostrov Ellis Island, kde v tieni Sochy Slobody postavili novú budovu z „Gruzínskej borovice“ a otvorený bol 1. 1. 1892. Tento ostrov sa premenil na malé mesto, v ktorom sa nachádzal nový imigračný úrad, súd, škola, nemocnica, obchody a ubytov-

Vysnívaná Amerika na obzore

Čakanie na trajekt, ktorý ich odvezie z Ellis Island do New Yorku

ne. Večer 17. júna 1897 budova do základov vyhorela. Okamžite začali stavať novú „ohňovzdornú“ budovu otvorenú 17. decembra 1900 a v tento deň prijala 2251 prisťahovalcov. Cez tento ostrov prešlo medzi rokmi 1892 až 1954 do Ameriky viac ako dvadsať miliónov prisťahovalcov. V novembri 1954 bol Ellis Island oficiálne uzavretý. V r. 1965 vyhlásili Ellis Island za súčasť Sochy slobody, ktorá bola postavená na susednom ostrove, za Národný pamätník. Po dôkladnej rekonštrukcii otvorili ostrov pre verejnosť a v budove Imigračného úradu zriadili múzeum „Ellis Island Immigration Museum“. Múzeum prijalo takmer 2 milióny návštevníkov ročne.

Kontrola na Imigračnom úrade

Vláda Spojených štátov zaviedla regulačné opatrenia. Do krajiny nesmeli vstúpiť: chorí najmä na infekčné nemoci, negramotní, a úplne nemajetní – prisťahovalec musel mať ma-

jetstvo, pohlavné choroby a podobne. Po každom vyšetrení prisťahovalcov na hrud napísali kriedou nejaký znak, ktorý predstavoval v skratke jeho diagnózu. Po vyšetreniach čakal prisťahovalec pohovor s úradníkom, ktorý mal pred sebou spis o všetkom, čo sa jeho osoby týkalo. Tento spis bol doplnený o jeho chorobopis, ktorý mu tam lekári urobili.

Všetky tieto náležitosti boli podrobne skúmané a na základe nich sa úradník rozhodol, či ho do krajiny pustí, alebo nie. Úradníkovi často pomáhal tlmočník, keďže väčšina prisťahovalcov neovládala anglický jazyk. Každému bolo položených 32 otázok, v ktorých sa ho pýtali na jeho meno, vek, povolanie, krajinu pôvodu, či je vzdelaný, či vie písať, čítať, koľko peňazí si nesie so sebou a podobne.

Ak mali kontrolovaní nejaké problémy, umiestnili ich do tzv. „vázby“. Napríklad ženy s deťmi, ktoré cestovali samé, museli v tejto väzbe počkať, kým pre nich neprišiel ich manžel. Ľudia, ktorí cestovali bez peňazí, museli počkať na niekoho, kto im prinesie peniaze, alebo sa za nich verejne finančne zaručí. Chorí a tehotné ženy boli nútení ostať v nemocnici. Zločinci a políciau hľadané osoby boli hneď zadržané a vyhostené. Táto väzba trvala pre niekoho pár hodín, pre iného pár dní, no našli sa aj takí, ktorí tam strávili niekoľko mesiacov.

Pokračovanie na str. 10

PREHLAD VYSTAHOVALCOV Z OBCE RABČA DO USA V ROKOCH 1892 – 1924

Por. č.	Príchod	Priezvisko	V origináli	Meno	Vek	Stav	Z obce	Národ	Lod'	Prístav
1.	14. 4. 1893	Bandik	Bandik	Ignacz	40	...	Rabosa/Rabcsa	hung.	Lahn	Bremen
2.	14. 4. 1893	Brenkus	Brenkus	Istvan	40	...	Rabosa/Rabcsa	hung.	Lahn	Bremen
3.	14. 4. 1893	Machajda	Machajda	Ignac	26	...	Rabosa/Rabcsa	hung.	Lahn	Bremen
4.	18. 12. 1899	Polianarsky	Polianarsky	Anton	24	S	Rapcsa	hung.	Patricia	Hamburg
5.	18. 12. 1899	Sansoková	Sansok	Kotta	20	S	Rapcsa	hung.	Patricia	Hamburg
6.	18. 12. 1899	Klončáková	Kloncsak	Maria	20	S	Rapcsa	hung.	Patricia	Hamburg
7.	18. 12. 1899	Fionezová	Fionez	Theses	18	S	Rapcsa	hung.	Patricia	Hamburg
8.	18. 12. 1899	Oselská	Oselsky	Zeronika	19	S	Rapcsa	hung.	Patricia	Hamburg
9.	29. 1. 1900	Bartkovjaková	Bartkovjak	Ilona	20	S	Ratcia/Rabcsa	hung.	Rhein	Bremen
10.	8. 6. 1900	Oselský	Oshelsky	John	28	S	.../Rabcsa	hung.	Palatia	Hamburg
11.	8. 6. 1900	Maľuga	Matsuga	Josef	24	S	.../Rabcsa	hung.	Palatia	Hamburg
12.	27. 4. 1901	Klenčák	Klencak	Anton	24	S	Rabcsa	hung.	Graf Waldersee	Hamburg
13.	25. 1. 1902	Kalfas	Kalfasz	Josef	24	S	Rabcsa	hung.	Pretoria	Hamburg
14.	25. 1. 1902	Sojka	Szajka	Anton	19	S	Rabcsa	hung.	Pretoria	Hamburg
15.	22. 7. 1902	Pjončák	Pjoncsak	Pal	24	Ž	Rabeza/Rabcza	hung.	Blucher	Hamburg
16.	14. 8. 1902	Kozáková	Kozak	Terez	18	S	Rabcsa	slov.	Barbarossa	Bremen
17.	14. 8. 1902	Poradeková	Poradek	Anna	17	S	Rapcza	slov.	Barbarossa	Bremen
18.	14. 8. 1902	Varcasová	Varcaszek	Terez	22	S	Rapcza	slov.	Barbarossa	Bremen
19.	14. 8. 1902	Bartkovjaková	Bartkovia	Terez	22	S	Rapcza	slov.	Barbarossa	Bremen
20.	23. 1. 1903	Kalfasová	Kalfas	Johanna	18	S	Rapsa	hung.	Patricia	Hamburg
21.	12. 2. 1903	Kovalčíková	Kovalcik	Celestina	17	S	Rabca	hung.	Neckar	Bremen
22.	26. 3. 1903	Michaliak	Michaliak	Raymond	19	S	Ripuncsa/Ropcsicza	slov.	Konig Albert	Bremen
23.	10. 4. 1903	Pitak	Pitak	Josef	27	S	Rabcsa	hung.	Pennsylvania	Hamburg
24.	10. 4. 1903	Zemanová	Zemann	Anna	19	S	Rabcsa	hung.	Pennsylvania	Hamburg
25.	10. 4. 1903		K.ubiecz	Martin	37	Ž	Rabcsa	hung.	Pennsylvania	Hamburg
26.	9. 3. 1904	Bolibruch	Robbruch	Janos	31	S	Rabcza	hung.	Kaiser Wilhem II.	Bremen
27.	9. 3. 1904	Sroková	Sroka	Anna	30	W	Rabcza	hung.	Kaiser Wilhem II.	Bremen
28.	9. 3. 1904	Svidreková	Swidrek	Teresa	17	S	Rabcza	hung.	Kaiser Wilhem II.	Bremen
29.	24. 4. 1904	Jagnešák	Jagnesak	Pal	28	S	Rabesa/Rabcsa	slov.	Blucher	Hamburg
30.	27. 4. 1904	Žitniak	Zytniak	Josef	22	S	Rabcsa	slov.	Barbarossa	Bremen
31.	4. 5. 1904	Taraník	Taranik	Janos	29	Ž	Rabosa	slov.	Prinzess Alice	Bremen
32.	30. 11. 1904	Jašáková	Jasak	Anna	18	S	Rabca	slov.	Kaiser Wilhem II.	Bremen
33.	12. 12. 1904	Jašáková	Jasak	Johanna	14	S	Rabesa/Rabcsa	slov.	Hannover	Bremen
34.	22. 1. 1905	Harbut	Jasak	Antoni	36	Ž	Rabcsa	hung.	Pennsylvania	Hamburg
35.	22. 1. 1905	Rusak	Ruszak	Jan	24	S	Rabcsa	hung.	Pennsylvania	Hamburg
36.	22. 1. 1905	Svetlošák	Szvetloczak	Ignacz	27	S	Rabcsa	hung.	Pennsylvania	Hamburg
37.	22. 1. 1905	Kaman	Kamann	Paul	20	S	Rabcsa	hung.	Pennsylvania	Hamburg
38.	22. 1. 1905	Dzubošek	Dzubosek	Martin	28	Ž	Rabcsa	hung.	Pennsylvania	Hamburg
39.	22. 1. 1905	Forlicak	Forliczak	Stefan	46	Ž	Rabcsa	hung.	Pennsylvania	Hamburg
40.	22. 1. 1905	Jokiem	Jokiem	Paul	35	Ž	Rabcsa	hung.	Pennsylvania	Hamburg
41.	22. 1. 1905	Racica	Racica	Stefan	37	Ž	Rabcsa	hung.	Pennsylvania	Hamburg
42.	3. 3. 1906	Brissak	Bišák	Janos	40	Ž	Rabcsa	slov.	Chemnitz	Bremen
43.	3. 3. 1906	Plaskur	Plaskur	Anton	25	Ž	Rabcsa	slov.	Chemnitz	Bremen
44.	30. 3. 1906	Komor	Komor	Anton	36	Ž	Hrabcze	hung.	Rhein	Bremen
45.	30. 3. 1906	Komorová	Komor	Maria	18	S	Hrabcze	hung.	Rhein	Bremen
46.	30. 3. 1906	Pitak	Pitak	Anton	18	S	Hrabcze	hung.	Rhein	Bremen
47.	6. 4. 1906	Palko	Palko	Peter	35	Ž	Rabcza	slov.	Chemnitz	Bremen
48.	13. 5. 1907	Kobiljak	Kobiliak	Josef	20	S	Pebcsco/Rabscso	slov.	Rhein	Bremen
49.	3. 6. 1907	Kozák	Kozak	Jozef	18	S	Rabcse/Rabse	slov.	Blucher	Hamburg
50.	3. 6. 1907	Slovík	Slowik	Ignac	22	Ž	Rabcse/Rabse	slov.	Blucher	Hamburg
51.	4. 12. 1907	Bartkovjaková	Bartkoviak	Katarina	25	S	Hrabcsa	slov.	Konprincessin Cecilie	Bremen
52.	4. 12. 1907	Miklušáková	Miklusak	Maria	17	S	Hrabcsa	slov.	Konprincessin Cecilie	Bremen
53.	4. 12. 1907	Miklušák	Miklusiak	Janos	17	S	Hrabcsa	slov.	Konprincessin Cecilie	Bremen
54.	4. 12. 1907	Adamčík	Adamcsik	Ignacz	26	Ž	Hrabcsa	slov.	Konprincessin Cecilie	Bremen
55.	4. 12. 1907	Uramová	Uram	Anna	20	S	Hrabesa/Hrabcsa	slov.	Konprincessin Cecilie	Bremen
56.	11. 12. 1907	Pitáková	Pitak	Verona	25	S	Rabesa/Rabcsa	slov.	Ryndam	Rotterdam
57.	3. 1. 1908	Busková	Buska	Tereza	17	S	Rapce	slov.	Estonia	Rotterdam

PREHĽAD VYSTAHOVALCOV Z RABČE DO USA V ROKOCH 1892 – 1924

Pokračovanie zo str. 9

Približne 80 % všetkých prisťahovalcov strávilo na Ellis Island len niekoľko hodín. Ostatní prisťahovalci boli zadržaní pre nejakú zdravotnú alebo administratívnu príčinu a len 2 % boli automaticky vyhostení z krajiny.

Život v Amerike

Rabčania sa usádzali v priemyselnej oblasti v severovýchodnej oblasti v štátoch New York, New Jersey, Illinois, Connecticut, Ohio, ale najmä v Pensylvánii, kde sa mesto Pittsburgh stalo najväčším strediskom Slovákov.

Život v Amerike bol pre nich ťažkou skúškou. Po neľahkých udalostiach doma, ťažkej a neprijemnej plavbe po mori, stre-

sujúcich podmienkach na imigračnom úrade sa dostali do ďalšej neľahkej situácie. Prvoradou úlohou bolo usadiť sa, nájsť si čím skôr prácu a začať sporiť.

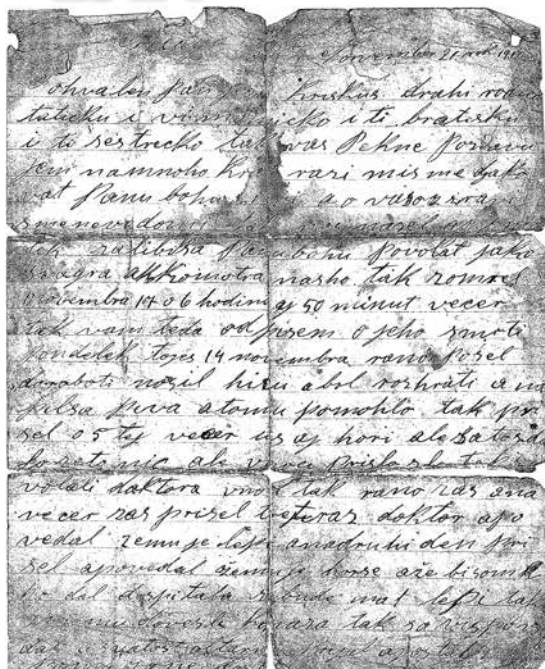
Vystahovanci z Rabče boli v drvivej väčšine nekvalifikované pracovné sily, preto sa zamestnávali v baniach a oceliarniach. Práca v týchto profesiách bola často oveľa ťažšia ako doma, no pláca sa nedala ani zďaleka porovnať. Baníci a pracovníci v železiarňach mohli zarobiť až \$1.50 – \$2.00 na deň. Doma by pritom zarobili niečo okolo 15 – 30 centov. Zatiaľ čo muži pracovali v baniach a továrňach, ženy sa buď starali o domácnosť alebo o ubytovanie, prípadne tiež praco-

vali. Ľudia pracovali v neľudských podmienkach, pri nedostatočnej hygie- ne, v uzavretých priestoroch v baniach a továrňach, časté boli úrazy, aj smrteľné.

Rabčania sa pripájali k už existujúcim slovenským komunitám, zapájali sa do činnosti slovenských spolkov, prispôbovali sa novým životným podmienkam. Zdôrazníť ale treba, že pri krstínach, sobášoch, pohreboch, zábave a iných príležitostiach dôsledne zachovávali zvyky, tradície a obrady z domova.

Život Slovákov v Spojených štátoch výstižne charakterizoval významný dejateľ K. Čulen, keď

Pokračovanie na str. 17

1910 List blízky z Ameriky oznamujúci náhlu smrť

58.	8. 12. 1908	Adamčík	Adamczik	Larafin	24	S	Rapeza/Rapcsa	slov.	Kaiserin Auguste Victoria	Hamburg
59.	8. 12. 1908	Svidreka	Swiderka	Parvel	25	Ž	Rapeza/Rapcsa	slov.	Kaiserin Auguste Victoria	Hamburg
60.	8. 12. 1908	Kovaličáková	Kowalichák	Joanna	17	S	Rapeza/Rapcsa	slov.	Kaiserin Auguste Victoria	Hamburg
61.	8. 12. 1908	Sivková	Siwka	Anna	21	S	Rapeza/Rapcsa	slov.	Kaiserin Auguste Victoria	Hamburg
62.	1. 2. 1909	Žitniaková	Zitniak	Marya	22	S	Rapca	slov.	Neckar	Bremen
63.	1. 2. 1909	Mihaliaková	Mihaliak	Terezia	17	S	Rapca	slov.	Neckar	Bremen
64.	1. 2. 1909	Cibulková	Cibuloky	Helena	35	V	Rapca	slov.	Neckar	Bremen
65.	1. 2. 1909	Cibulka	Cibuloky	Anton	4	S	Rapca	slov.	Neckar	Bremen
66.	23. 10. 1909	Bartkoviaková	Bartkoviak	Terezia	22	S	Rabcsa	hung.	Barbarossa	Bremen
67.	23. 10. 1909	Klaková	Klak	Terezia	23	V	Rabcsa	hung.	Barbarossa	Bremen
68.	23. 10. 1909	Klak	Klak	Rudolf	11m	S	Rabcsa	hung.	Barbarossa	Bremen
69.	23. 10. 1909	Revajová	Revaj	Johanna	13	S	Rabesa/Rabcsa	slov.	Prinz Friedrich Wihem	Bremen
70.	16. 1. 1910	Kormanová	Korman	Maria	20	S	Rabesa/Rabcsa	slov.	Prinz Friedrich Wihem	Bremen
71.	16. 1. 1910	Harbut	Harbut	Antal	39	Ž	Rapeza/Rapcza	slov.	Prinz Friedrich Wihem	Bremen
72.	16. 1. 1910	Harbutová	Harbut	Terezia	17	S	Rapeza/Rapcza	slov.	Prinz Friedrich Wihem	Bremen
73.	4. 2. 1910	Bartkovjak	Bartkoviak	Jan	32	Ž	... / Repcsa	hung.	Roos	Bremen
74.	4. 2. 1910	Svetlošák	Svetlosak	Anton	27	Ž	... / Repcsa	hung.	Roos	Bremen
75.	4. 2. 1910	Katraková	Katrak	Katerina	17	S	... / Repcsa	hung.	Roos	Bremen
76.	19. 2. 1911	Taraníková	Taranik	Terezia	20	S	Rapcza	slov.	Hudson	Bremen
77.	30. 9. 1913	Bartkovjaková	Bartkoviak	Josefin	17	S	Rabcsa	slov.	Konprinzessin Cecilie	Bremen
78.	30. 9. 1913	Slovíková	Salovik	Maria	20	S	Rabcsa	slov.	Konprinzessin Cecilie	Bremen
79.	30. 9. 1913	Surinová	Szurin	Johanna	20	S	Rabcsa	slov.	Konprinzessin Cecilie	Bremen
80.	30. 9. 1913	Zvolenská	Zolanska	Maria	30	V	Hrabcsa	slov.	Konprinzessin Cecilie	Bremen
81.	30. 9. 1913	Zvolenský	Zolanska	Stefan	2	S	Hrabcsa	slov.	Konprinzessin Cecilie	Bremen
82.	30. 9. 1913	Zvolenský	Zolanska	Anton	4 m	S	Hrabcsa	slov.	Konprinzessin Cecilie	Bremen
83.	2. 3. 1919	Kudiak	Kudiak	Janos	24	S	Rabcsa	slov.	Chemnitz	Bremen
84.	2. 3. 1919	Oškvarek	Oskvarek	Pavel	25	S	Rabcsa	slov.	Chemnitz	Bremen
85.	2. 3. 1919	Briš	Bris	Janos	30	Ž	Rabcsa	slov.	Chemnitz	Bremen
86.	2. 3. 1919	Oselský	Oselsky	Martin	30	Ž	Rabcsa	slov.	Chemnitz	Bremen
87.	7. 11. 1920	Pitáková	Pitak	Marya	18	S	Rabcsa	slov.	Zeeland	Antwep
88.	5. 4. 1921	Pitáková	Pitak	Marya	24	S	Rabca	slov.	Kroonland	Antwep
89.	5. 1. 1922	Taraníková	Taranik	Josefina	26	S	Rabca	slov.	Hudson	Bremen
90.	27. 1. 1922	Budzelová	Budzel	Maria	23	S	Kabca	slov.	Zeeland	Southampton
91.		Svetlošák	Szvetlosak	Josef	27	Ž	Ratesa/Rabcsa	hung.	Noorland	Antwep

VÝSLEDKY VOLIEB DO ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA V RABČI

9. 11. 2013 Volby do ŽSK v Rabči

E-FOTO V. BRIS

Volby sa konali v sobotu 9. novembra 2013 VOLEBNÝ OBYVOD ČÍSLO 7

Volebná účasť v Žilinskom kraji (ďalej len ŽSK) bola 21,57 % (celoslovenská bola 20,11%).

A. Do 57-členného Zastupiteľstva ŽSK boli zvolení: vo volebnom obvode č. 7 – Námestovo:

1. Igor Jancuklík, nezávislý kandidát, 4 082 hlasov;
2. Jozef Straka, KDH, MOST HÍD, Sloboda a Solidarita, SDKÚ – DS 2 945 hlasov;
3. Ing. Milan Vrábeľ, nezávislý kandidát, 2 706 hlasov;
4. Bc. František Poleta, nezávislý kandidát, 2 481 hlasov;
5. Ing. Albín Maslaňák, KDH, MOST HÍD, Sloboda a Solidarita, SDKÚ – DS, 2 151 hlasov.

Zaujímavosťou volieb bolo, že kandidáti z dedín porazili kandidátov na poslancov z miest a to aj napriek tomu, že z miest ich kandidovalo viac.

B. za predsedu Žilinského samosprávneho kraja bol zvolený:

Ing. Juraj Blanár, SMER – sociálna demokracia, Slovenská národná strana, Strana zelených, 63 165 hlasov (54,01 %).

Celkom Oravci volili Oravca. Smer napriek celoslovenskému víťazstvu má z 11-tich poslancov za Oravu iba dvoch zástupcov v 57-člennom parlamente.

Náš starosta Dušan Ratica ako nezávislý kandidát na poslanca získal celkom 1 365 hlasov (v Rabči získal celkom 404 hlasov) a Ľudmila Rešutíková (v Rabči získala 479 hlasov čo bolo celkovo najviac hlasov), ktorá kandidovala na poslanca za SMER – sociálna demokracia získala celkom 1 118 hlasov.

VOLEBNÁ ÚČASŤ V RABČI

V Rabči boli 3 volebné okrsky (ďalej len VO): vo VO 1 volilo 325 z 1 352 voličov (24,04 %), vo VO 2 volilo 171 z 1 026 voličov (16,67 %), vo VO 3 volilo 254 z 1 033 voličov (24,59 %), celkom za Rabču volilo 750 voličov z 3 384 oprávnených voličov (22,16 %). V okrese Námestovo bola volebná účasť 24,31 %.

VÝSLEDKY VOLIEB NA PREDSEDU ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA V RABČI

1. Miroslav Mikolášik, 329 hlasov (za Oravu 11 723 hlasov);

2. Ing. Juraj Blanár, SMER – sociálna demokracia, Slovenská národná strana, Strana zelených, 321 hlasov (za Oravu 10 399 hlasov);
3. Igor Ryban, 51 hlasov;
4. – 5. Ivan Pavlisko, 13 hlasov;
4. – 5. Juraj Pavlovič, 13 hlasov.

V Rabči získal z kandidátov na predsedu do ŽSK za okres Námestovo najviac hlasov Miroslav Mikolášik (KDH, MOST – HÍD, SaS, SDKÚ – DS) a to 4 673, druhý skončil kandidát SMERu Juraj Blanár s 4 368 hlasmi.

VÝSLEDKY VOLIEB DO ZASTUPITEĽSTVA Žilinského samosprávneho kraja podľa počtu získaných hlasov v RABČI

Por. číslo, Titul, Meno a priezvisko, Vek, Povolanie, Trvalý pobyt, Politická strana (koalícia);

1. Ľudmila Rešutíková, Bc. 45, riaditeľka pobočky, Rabča, SMER – sociálna demokracia, 479 hlasov;
211. Dušan Ratica, 61, starosta obce Rabča, Rabča, nezávislý kandidát 404 hlasov;

3. Igor Jancuklík, 45, podnikateľ, Krušetnica, nezávislý kandidát 213 hlasov;
4. Ján Kozák, 48, podnikateľ, Námestovo, Národ a Spravodlivosť – naša strana 214 hlasov;
5. Pavol Bugel, 47, starosta obce, Zubrohlava, nezávislý kandidát 182 hlasov;
6. MUDr. Drahoslava Kanderková, 54, lekárka, Námestovo, Kresťanskodemokratické hnutie, MOST – HÍD, Sloboda a Solidarita, SDKÚ – DS, 159 hlasov;
7. MUDr. Štefan Blahút, 56, lekár, Námestovo, Ľudová strana – Hnutie za demokratické Slovensko 141 hlasov;
8. Ing. Michal Strnák, 29, živnostník, Oravská Polhora, nezávislý kandidát 140 hlasov;
9. Ing. Anton Grobarčík,

55, starosta obce Bobrov, Bobrov, nezávislý kandidát 121 hlasov;

10. Jozef Slovák, 55, starosta obce, Rabčice, nezávislý kandidát 150 hlasov;

11. Marián Grígel, 58, živnostník, Námestovo, Slovenská národná strana 116 hlasov;

12. Ing. Albín Maslaňák, 55, prednosta OcÚ, Oravské Veselé, KDH, MOST – HÍD, Sloboda a Solidarita, SDKÚ – DS 107 hlasov;

13. Štefan Peňák, 54, starosta obce, Klin, nezávislý kandidát 82 hlasov;

14. PhDr. Miroslav Šimulčík, 37, prednosta úradu, Lokca, SMER – sociálna demokracia 70 hlasov;

15. PaedDr. Tomáš Kucharík, 40, pedagóg, Námestovo, Slovenská národná strana 68 hlasov;

16. Ing. Viera Mazúrová, 52, starostka obce, Oravská Lesná, SMER – sociálna demokracia 67 hlasov;

17. Miloš Ferleťak, 36, podnikateľ, Námestovo, Ľudová strana – Hnutie za demokratické Slovensko 64 hlasov;

18. Jozef Straka, 59, starosta obce, Lomná, KDH, MOST – HÍD, Sloboda a Solidarita, SDKÚ – DS 60 hlasov;

19. Jozef Vajdiar, 32, ma-

nažer, Námestovo, 99 % – občiansky hlas 32 hlasov;

20. Mária Jankuliaková, Ing. 36, zamestnanec, Námestovo, Nová väčšina – Dohoda (D. Lipšic), Občianska konzervatívna strana 31 hlasov;

21. Marián Murín, 46, starosta obce, Mútne, nezávislý kandidát 29 hlasov;

22. František Poleta, Bc. 63, starosta obce, Nová, nezávislý kandidát 27 hlasov;

23. PaedDr. Ing. Mária Olešová, 45, riaditeľka ZŠ s MŠ, Krušetnica, nezávislý kandidát 25 hlasov;

24. Peter Hurák, 52, elektrotechnik, Námestovo, nezávislý kandidát 24 hlasov;

25. Ing. Milan Vrábeľ, 51, starosta obce, Zákamené, nezávislý kandidát, 15 hlasov.

26. Jozef Metes, 37, podnikateľ, Námestovo, Ľudová strana – Hnutie za demokratické Slovensko 13 hlasov;

27. Mgr. Peter Laťák, 36, psychológ, Babin, PRIAMA DEMOKRACIA 9 hlasov;

28. Stanislav Papajík, 59, podnikateľ, Breza, SMER – sociálna demokracia 8 hlasov.

– red

Vážení spoluobčania,

Dňa 9. 11. 2013 sa uskutočnili voľby do Žilinského samosprávneho kraja. Keďže som sa týchto volieb prvýkrát zúčastnila ako kandidátka za náš región, aj keď postup do VÚC sa mi nepodaril, príjemne ma prekvapil môj celkový výsledok 1 118 hlasov od ľudí v regi-

óne Horná Orava. Človek nikdy neuspje v ničom, čo neskúsi a práve táto skúsenosť je veľkým obohatením v mojom osobnom a profesionálnom živote.

Milí spoluobčania, potešilo ma, že v týchto voľbách, v našej dedine, kde bola 22 % účasť, čo znamená, že voliť bolo 751 občanov, som získala dôveru a podporu u 479 spoluobčanov. Z úprimného srdca sa Vám chcem poďakovať a popriať Vám a Vaším rodinám zdravie, šťastie, lásku a Božie požehnanie. Prajem Vaším rozhodnutiam múdrosť, činom odvahu a krokom vytrvalosť, aby ste svoj rok 2014 premenili na šťastný.

Rešutíková Ľudmila

RODINA NOGOVCOV DAROVALA DO NOVÉHO DOMU SMÚTKU SÉRIU MALIEB KRÍŽOVÁ CESTA

Autor obrazov je ľudový maliar Štefan Noga, ktorý nás navždy opustil. Dole ukážka z jeho tvorby. **V. Briš**

PREHĽAD VYSTAHOVALCOV Z RABČE DO USA V ROKOCH 1892 – 1924

Dokončenie zo str. 16
povedal: „*Nikde nebolo Slovákom tak dobre ako v Amerike, ale nikde netrpeľi toľko, ako v Amerike.*“

Ťažký život obyvateľov Rabče (a ostatných hornooravských dedín) fundovane a výstižne opísal obvodný notár so sídlom v Rabči v rokoch 1927 – 1935. Správa opisuje stav v 30.-tych rokoch; situácia na začiatku 20. storočia, keď prebiehalo vystahovalectvo, bola asi horšia. Text nám pomôže dobre pochopiť príčiny veľkého vystahovalectva z Oravy: „*Počasie je nepriaznivé, aj zima, lebo sa nedá furmančiť. Na po-*

liach jesenná sejba vymrzne, na jar je počasie tak zlé, že sa nedá riadne siať, seje sa neskoro. Chudobný roľník nemá dostatok hnojiva, nemá riadne obilie na osivo ani satbu a sadenie nie je dosť silné, aby vzdorovalo silným jarným a jesenným mrazom. Čo zostane a čo by sa dalo zužitkovať, seno, otava a obilie po žatve, nemôže sa zachrániť pre nepriaznivé počasie, zobrat a uskladniť do stodoly a tak zhnije na poli. Takéto úrody, čo sa zrna týka, sa nedajú na ľudskú potrebu mlieč, slama a potrava pre dobytok upotrebovať, lebo z toho ochorie. Toto sa opakuje z roka na rok. Postupne tak, ako má tunajší ma-

lorolník menej príjmov, dôchodkov, zárobkov, nemôže si zažadovať dostatok umeleho hnojiva, jedinej podmiienky tohto hospodárstva. Tunajší roľník spotrebuje slamu na kŕmenie dobytká, na stelivo používa mach a smrečinu. Do hnoja tečie dažďová voda, ktorá to najlepšie z hnoja vymyje tak, ako na poliach prúdké jarné dažde a jesenné lejaky odplavia aj hnoj aj humus. Je vôbec nešťastie tohto obyvateľstva, že sa tu musí trápiť a hospodáriť na poli, ktoré je viac menej už od prírody predestinované na to, aby tu bolo výlučne len lesné hospodárstvo, chov dobytká a ovčiarstvo. Je smutný osud tunajšieho obyvate-

ľstva, ktoré nedopracuje toľko obilia s úmornou prácou za pol roka, koľko mu je potrebné na celoročnú výživu. Pre týchto úbožiacov by bolo potrebné, aby aspoň polovička bola kolonizovaná na lepší kraj ... maloroľník nie je v stave vyživiť rodinu, zaplatiť dane a úroky zo svojich dlhov. Ostáva im predať hospodárstvo, inak ho postihne exekúcia.“

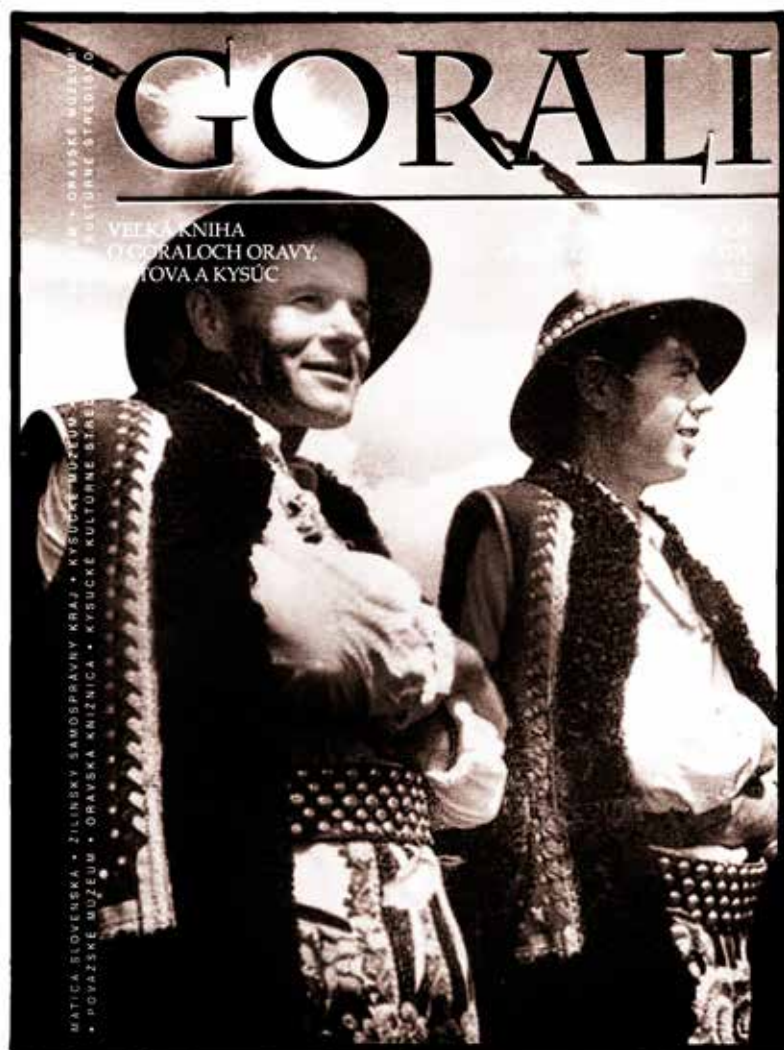
Poznámka
Pre záujemcov dozvedieť sa viac: www.ellisland.org, www.statueoflibertytickets.com/Ellis-Island, <http://graphicnovelseminar.blogspot.sk/2013/04/ellis-land-immigration-center.html>.

Kamenná kaplnka medzi rabčickým a rabčianskym chotárom, pri starej poľnej historickej tzv. farskej ceste. Bola v nej drevorezba Sedembolestnej Panny.

Domnievam sa, že je to pamätník na dcéru **Jozeľinu Bartkovjáčkovú**, ktorá zomrela cestou loďou do Ameriky v roku 1914 a pravdepodobne ju postavil v ťažkých časoch Pavol Bartkovják Hanuliak.

V. Briš

Navždy mi v mysli zostane obraz nekonečného množstva poobrábaných políček, ciest vinúcich sa nimi a chodníkov. Všetko malo svoje miesto: nie ako dnes, kde v poliach vládne burina, disharmónia a medzi ľuďmi skôr krik a nevládnosť, ako ticho a neha.

NNad všetky spevníky

*Nad všetky spevníky
je pieseň bujará,
čo nôti škovránok:
jak vrchol muziky
zas budba za jara,
tá pluzných koliesok!*

Zdroj: http://zlatyfond.sme.sk/dielo/161/Orszagh-Hviezdoslav_Prechadzky-jarom/2#ixzz2qM9Dgmyo

Je úžasné obdivovať našich dedov ako jednoducho a krásne sebestačne dokázali žiť. Goralí sú u mňa symbol nesekrotnej slobody, ako nezlomní ľudia, ktorí vedeli vždy prežiť. Vyplyva to z drsných podmienok, v ktorých žili a žijú.

Goralí majú tajuplný pôvod, ktorým sa líšia i pripodobňujú Poľiakom i Slovákom, oso-

Knihy o goraloch

V decembri 2013 vyšli na prekvapenie až 2 vynikajúce knihy: „Goralí na Orave“ – vydalo Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava v D. Kubíne a veľká prevažne obrazová kniha „Goralí“ – vydala Matica Slovenska (je v predaji). Z tých som sa pokúsil zistiť odpovede na predchádzajúce otázky.

Kto sú Goralí?

Horský ľud, s cca 500-ročným príbehom. Národopisci ho poznajú ako etnografickú skupinu žijúcu na slovenskom, poľskom a českom pomedzí od juhovýchodného Sliezska (prevažne územie v Poľsku vrátane českého Ostravska) po severný Spiš, ako aj v malých komunitách na ostatnom Slovensku, v Poľsku a na hraniciach.

Odkiaľ prišli?

Goralí prišli zďaleka. Pristahovali sa z horských oblastí ležiacich medzi Západnými, Južnými Karpatmi a Transylvánskou panvou (Rumunsko), teda z územia dnešného Poľska, Ukrajiny a Rumunska, odkiaľ ich vyhnali ťažké existenčné pomery, dokonca aj hrozba moslimského

O NÁS GORALOCH

Horali, vrcháři, gorali ...

Slovo goral je odvodené od hory, horského prostredia a keďže sa od malička cítim ako goral, čo gvari a cítim ako goral, podelím sa o niektoré osobné dojmy, ktoré ma „prinútili“ zostať doma v svojom rodku v Rabči.

Do hory – „tu som šťastný“

Na prechádzke lesom cítim, že tu som doma, že tu je moje rodisko a tu sa cítim šťastný. Keď prechádzam okolo žblnkotavého potoka v tóni lesa, cítim tú nesmierne ľubozvučnosť, harmóniu prírody ako protiklad rušného, často rozháraného ľudského života. Najradšie to opísal náš neprekonateľný básnik Pavol Országh Hviezdoslav v básničke Prechádzky jarom (viď ukážka).

Do lesa! Do lesa!

*Do lesa! Do lesa!
Tam srdce zmôže sa,
zotaví z choroby; do teskej útroby,
rán vrelých do plamú on vleje balzamu:
i len sa priblíži bôl, už ho zabasí.*

*Do lesa! Do lesa,
kde vládnu čudesá
v kráľovstve bezslnia. Dušu mi naplnia
hlbokým úkojom, vysokým pokojom;
dnu vtiahne navždycky slávomier mystický.*

Do lesa! Do lesa!

*Mysel mi zaplesá:
stane sa detinou, prostuckou, nevinnou;
bo čo jej napovie on šumom vo slove,
povietka bude, báj, hra, pieseň, bnieždat taj...*

Do lesa! Do lesa, do čarokolesa!

*Už dýcham jeho dych: hrud' bujný vzpína pých;
i čakám: z ochladov jak šlabne omladou!
Svišťal aj: ss—sivý, sšumel: šš—šedivý...*

Zdroj: http://zlatyfond.sme.sk/dielo/161/Orszagh-Hviezdoslav_Prechadzky-jarom/6#ixzz2qMQ0Oahq

bité zvyky, vlastné nárečie „gvaro“ (rozprávajú) a osobitú, „valašskú“ kultúru. Preto je dôležité vedieť, kto boli naši predkovia, odkiaľ sa vzali a prečo prišli žiť do týchto pustých hôr, kde vládla krutá zima a kde neboli podmienky na živobytie, dobrú gazdovku. Pokúsím sa to zistiť z nových kníh o goraloch.

jarma. Aká musela byť silná ich nádej na udržanie vierovyznania, vyhliadka na lepší život, na získanie pôdy, ktorú nikto z domáciach nechcel, keď sa po príslube od prospektorov vydávali na ďalekú cestu za hľadaním nového domova? Takmer pol druhu storočia prúdili aj na územie Žilinského kraja húfy

goralských osadníkov – odhodlaní muži a ženy kráčajúci unaveným krokom v prachu ciest a brodiaci sa cez snehové záveje karpatských priesmykov, prekonávajúci storaké nebezpečenstvá týždne a mesiace trvajúcej púte, so skromným majetkom naloženým na chatrných povozoch ťahaných skôr kravskými ako konskými záprahmi, sprevádzané krídľom výskajúcich detí a nevelkými stádami mečiach oviec a kôz. Stali sa tak v pravom zmysle slova pútnikmi na ceste za lepšou budúcnosťou o to viac, že putovali so silnou vierou.

Gorali prišli na naše územie z balkánskeho polostrova počas valaskej kolonizácie medzi 14. až 17. storočím a tvoria špeciickú etnickú skupinu obývajúcu severnú časť Karpatských hôr.

Túžby Goralov po lepšom živote, s ktorými prichádzali na naše územie, sa naplňali iba veľmi ťažko, často za cenu mnohých útrap. Obdobie goralskej kolonizácie naj-

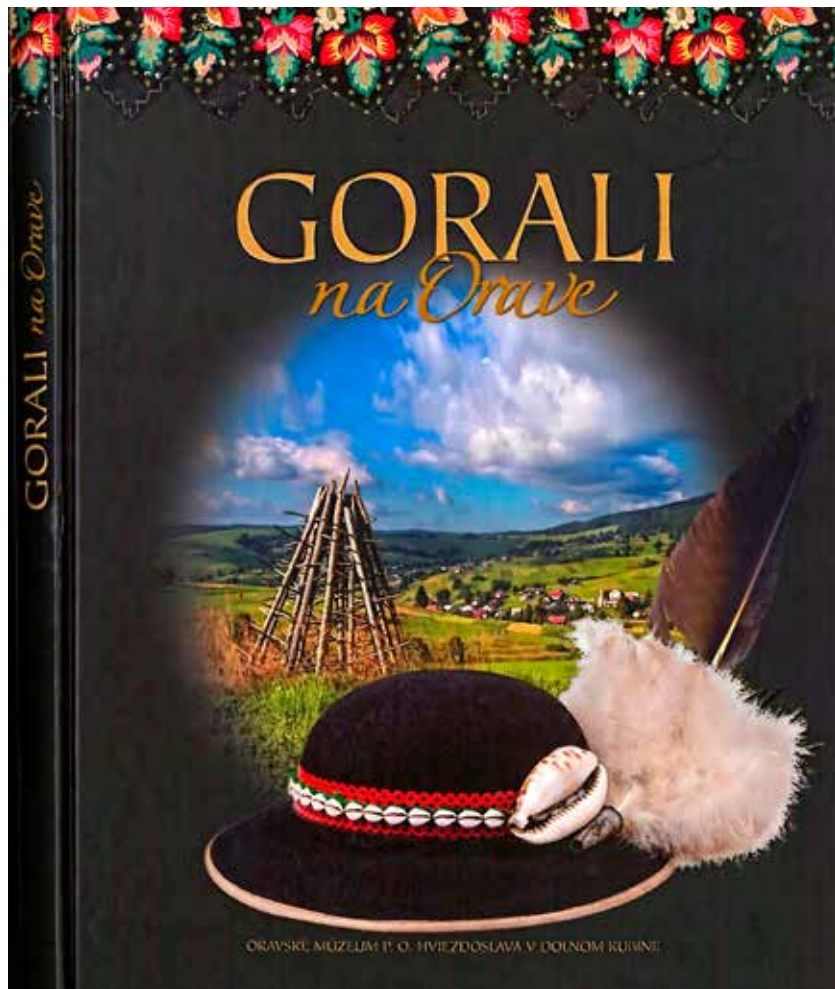
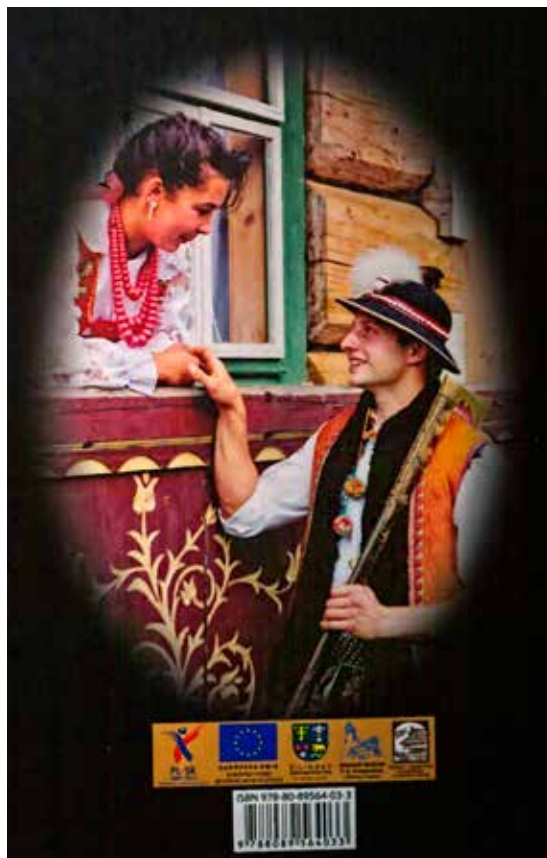
mä 17. storočie, v ktorom kolonizácia vrcholila, patrí k najnepokojnejším obdobiam našich dejín. Orava, Liptov i Kysuce sa stávali miestami krutých bojov a násilností najhoršieho druhu v rámci proticisárskych povstaní. Boje, hladomory, choroby, epidémie (mor, cholera, ...), neúroda a vyčíňajúce živly zdecimovali obyvateľstvo oravskej stolice v 17. storočí skoro o dve tretiny. Napriek tomu všetkému prišli, zostali, pretrvali a prirodzene nenásilne splynuli s pôvodným obyvateľstvom.

Obyvatelia horských oblastí pozdĺž poľských hraníc sa začali nazývať Gorali (górale). Na Kysuciach, Orave a v Liptove sa usadili pred stáročiami a pevne zakorenili do slovenskej pôdy, splynuli s pôvodným obyvateľstvom.

Hory ich do určitej miery izolovali pred svetom, preto sa ich kultúra zreteľne líši od materiálnych a duchovných prejavov okolitých regiónov. Neprivlastnil si nikdy ich nikto.

Majú vlastnú architektúru prispôbenú životu v horách, vlastný folklór a čo je dôležité, vlastný jazyk: „gvažo“ (rozprávať). Často sa zvykne hovoriť, že hory vyformovali ich charakter, podnietili vlastnosti, ako: tvrdosť, húževnatosť, bojovnosť, vytrvalosť a podobne. Podľa vyjadrení etnografov majú bohatší duchovný život a folklórne tradície. Silná horská identita, poverčivosť a tradicionalizmus obyvateľov hôr, ťažší prienik technického pokroku spôsobili vznik priepasti medzi oblasťou hôr a „civilizáciou“. Aj v dnešných časoch je tu ťažké zavádzať novoty.

Pôvod Goralov pritom dodnes nie je objasnený, aj keď sa objavila téza, podľa ktorej predstavujú potomkov pôvodného kmeňa Bielych Chorvátov, ktorý zo strednej Visly (najväčšia rieka v Poľsku) zatlačil na juh, hlbšie do karpatského oblúka, poľský kmeň Lachov. Písomné záznamy zatiaľ chýbajú; objavujú sa

až počas valaskej kolonizácie, všeobecne od druhej polovice 15. storočia a zrejme odtiaľ vyplýva aj goralcina.

Väčšinou goralov opísal cudzí, nie goralský spisovateľ. Podľa mňa ich vynikajúco opísal český spisovateľ, novinár, cestovateľ, diplomat a veľký milovník hôr Jan Havlas (vlastným menom Jan Klecanda) v niekoľkých svojich prózach z tatranského prostredia „Horské stíny“, „Z hor a salaši, povídky z Tater“.

Opísal ich takto: „Gorali sú ľudia úzko spätí s prírodou. Hory sú ich útočiskom, ich súčasťou, bez nich a inde nevedia žiť. Ich goralská krv je nepokojná, sú vášniví, plní sily, pohybliví, otužilí a nebezpečenstvo v horskom teréne im neprekáža. Naopak – je to ich súkromný boj. Veria v Boha, ale nespoliehajú sa na neho; Boh je pre nich len najvyšší princíp obsiahnutý v prírode aj v nich samých. Sú si vedomí toho, že veľa vecí závisí od schopností človeka samého. Prijímajú veci tak, ako prídu“. Havlasovi horali „čítajú z prírody ako z knihy“ – vedia, aké bude počasie, poznajú život zvierat

a prírody, sú ich priateľmi – nie pánmi. J. Havlasa otvorene zastáva názor, že horali sú lepší ako ľudia v dolinách.

A ja len dodám: „Dnes to už u nás prestáva platiť. Horalský život upadá a vytráca sa. Súžitie goralov s prírodou a poliami sa vytrátilo, tradície prakticky zanikli, vieme sa viac vadit ako dohodnúť a domy si stavíme aké kto kde odkuká v cudzine namiesto čerpania z múdrosti našich predkov. Práce tu niet, zárobky z ďalekej stavbárčiny ešte držia tunajšie rodiny ako tak nad vodou, gazdovky skupali a tak sa gorali postupne možno natrvalo rozídu do sveta“.

V. Briš

Zdroj, z ktorého som čerpal: Nová kniha **GORALI**, ktorú napísal kolektív autorov a vydala ju na konci roku 2013 Matica slovenská v Martine pod ISBN 978-80-8128-073-3.

Je to kniha, ktorú spolu s ďalšou „Gorali na Orave“ s ISBN 978-80-89564-03-3 by mal mať doma každý, komu prúdi v žilách goralská krv. Knihy si môžete aj zapožičať z našej obecnej knižnice.

AKTIVITY CENTRA VOĽNÉHO ČASU RABČA

ZOZNAM ZÁUJMOVÝCH ÚTVAROV V CVČ RABČA
Florbalový, streda: 18.⁰⁰ – 19.³⁰, športová hala, Školská 1166, Rabča, Peter Adamčík;

Florbalový, utorok: 15.⁰⁰ – 16.³⁰, športová hala, Martin Adamčík;

Futbalový, pondelok: 15.⁰⁰ – 16.³⁰, Miroslav Kovalíček;

Futbalový, utorok: 16.³⁰ – 18.⁰⁰, športová hala, Jozef Havlíček;

Futbalový, streda: 15.⁰⁰ – 16.³⁰, športová hala, Ferdinand Polaček;

Futbalový, piatok: 19.⁰⁰ – 20.⁰⁰, športová hala, Ing. Pavol Boldovjak;

Stolný tenis, piatok: 15.⁰⁰ – 16.³⁰, športová hala, Rabča, Ondrej Pindjak;

Mladí skauti, utorok, streda: 13.⁰⁰ – 14.³⁰, priestory Obcej hasičskej stanice, Ing. Daniela Tekelová;

Divadelný, pondelok: 13.⁰⁰ – 14.³⁰, kultúrny dom, Jozef Oselský;

Hasičský, piatok: 14.³⁰ – 16.⁰⁰, priestory Obcej hasičskej stanice, Katarína Kosmelová;

Hudobný, piatok: 16.³⁰ – 18.³⁰, priestory v MOP pri kostole, Vladimír Grizák; **Spevacký, štvrtok:** 18.⁰⁰ – 19.³⁰, priestory v MOP pri kostole, Vladimír Grizák;

Guralecki, streda: 15.⁰⁰ – 16.³⁰, ZŠ s MŠ Kostolná 855, Rabča učebňa č.1, Ludmila Ptačinová;

Guralecki, streda: 15.⁰⁰ – 16.³⁰, ZŠ s MŠ Kostolná 855, Rabča, učebňa č.1, Mgr. Anna Vorčáková;

Mažoretky, utorok: 15.⁰⁰ – 16.³⁰, kultúrny dom, Mária Somsedíková; **piatok:** 14.³⁰ – 16.⁰⁰, kultúrny dom, Mária Lubasová. – OcÚ

Tvorivé dielne

V dnešnej dobe je známe, že naše deti a mládež sa venujú počítačom omnoho viac, ako ich rodičia. Na ich škodu je to skôr o hraní sa počítačových hier, sledovaní filmov a bezcieľnom surfovaní po internete.

My starší spomíname na detstvo ako na čas, kedy sme voľnú chvíľu venovali kamarátom a lopte pri spoločných hrách na lúke či ulici.

Dnes je to iné. Deti a mládež nie je ľahké zaujať. No v centre voľného času Rabča sme sa o to pokúsili a myslím, že sa to opláti. V nedeľu 10.11. sme zorganizovali tvorivé dielne. Počet detí, ktoré sa zapojili, mňa osobne milo prekvapil. Na takú veľkú

dedinu to nie je až tak veľa ale počet 45 detí je na začiatok super.

Deti začali prichádzať už pred druhou hodinou. Zapísali sa do prezenčky a mohli si vybrať, do čoho sa pustia skôr. Výber bol veľký. Najväčší záujem bol o viazanie kvetu, no deti vyrobili aj veľa magnetiek, veselých štipcov, pozdravov a náramkov. Výroba papierového košíčka bola trochu viac náročnejšia, ale aj to deti zvládli. Komu nestačilo tvoriť, mohol si dať pomalovať tvár. Tí najvytrvalejší sa zapojili aj do erko tancov. Kto ich pozná, vie že to je riadna rozčvička.

A čo by som mohla dodať na záver? Snáď len poďakovať organizátorom, animátorom, ktorých bolo naozaj dosť a deťom, ktorí prišli.

Danka

Mladí skauti vyrábali šarkanov

Bola krásna slnečná sobota a mladí skauti sa stretli pri pinpoške. Neprišli tam len tak, oni sa chceli naučiť urobiť si šarkana.

V pinpoške boli pripravené pomôcky. Deti sa pustili do práce. Najprv si pri-

pravili tenký igelit, pričom museli obstrihnúť igelitové vrecia. Ďalším krokom bol náčrt jednotlivých častí, následne chytli do rúk nožnice a začali vystrihovať. Jednotlivé časti sme zlepiť podľa návodu. Posledným krokom bolo uviazanie špagátu. S finálnou

verziou sme vyšli von a pokúšali sa šarkana dostať na oblohu. Vietor nám moc neprial, no niektoré šarkany sa na oblohu dostali.

Záverečnou bodkou akcie bola opekačka. Napapkanie a s novými skúsenosťami sme sa vrátili domov.

Danka

MIKULÁŠ UROBIL RADOŠŤ AJ TÝM STARŠÍM

Z tohto sviatku majú asi najviac radosť deti. No u nás v Rabči sa deti pod vedením Združenia mariánskej mládeže rozhodli robiť radosť aj tým starším.

Deti si spievali, sem-tam aj tancovali, no hlavne navštevovali našich spoluobčanov, ktorým venovali darček a chvíľku svojho času. Po odovzdaní všetkých balíčkov, sa všetky skupinky stretli na fa-

dom. V dnešnej dobe sa to veľmi cení, lebo pohodlnosť sa zakorenila v našich srdciach a je ťažké preko-

nať ju, no tieto deti a mladí nad ňou zvíťazili. Tak tiež patrí veľké ďakujem Centru voľného času Rab-

ča, ktoré finančne zabezpečilo akciu a pánu farárovi za ochotnú spoluprácu.

Danka

Tak, ako je u nás zvykom, pripravili sa balíčky, ktoré spozorovala obec, cez centrum voľného času. Pripravené balíčky sa rozdelili do štyroch skupín a hurá, išla sa robiť radosť iným. V každej skupine bol minimálne jeden vedúci a päť – šesť detí.

re. Zhodnotili celú akciu, ktorá sa im veľmi páčila a už teraz sa na ňu tešia o rok. Dúfam, že takú radosť mali z toho aj nami navštívení ľudia.

Chcem poďakovať všetkým zúčastneným, ktorí si našli čas a išli aj napriek zime von medzi ľuďmi a k ľu-

Pudingovica

Na stretku mladých skautov sa už robilo hocičo, no puding sme varili prvýkrát.

Animátorka kúpila mlieko, puding, ovocie a piškóty. Rozdelila nám úlohy a mohli sme začať.

Alžbetka rozmiešala puding v šálke s mliekom a dávala pozor, aby nám nevykypelo mlieko v hrnci. Veronika umyla šálky, Sarah rozdelila piškóty do šálok. Simona so Žanetou rozdelili ovocie. Ostatní sa hrali a čakali na na-

šu pochúťku. Keď bol puding uvarený, animátorka ho rozdelila do šálok, ešte sa dala lyžička do každej šálky a mohli sme si sadnúť za stôl. „Najťažšia“ úloha bola pred nami, zjesť náš pripravený puding. Zvládli sme to ľavou

zadnou. Pri jedení tejto dobroty sa rozprávali nové zážitky a príhody zo školy. Na záver si každý umyl svoju šálku a streťko sa skončilo. So streťkom boli všetci spokojní a s plnými bruškami utekali domov.

VÝBER Z RABCONKA

Školský časopis zo základnej školy v Gaceli je zverejnený farebný na webe školy www.zsrabca.edupage.sk a na webe obce www.rabca.sk.

VIANOČNÁ AKADÉMIA

Dňa 15. decembra 2013 sa konala Vianočná akadémia. Žiaci našej školy sa na túto akciu pripravovali celý mesiac december. Veď chceli svojim rodičom a celej verejnosti ukázať, akí sú šikovní. So svojimi učiteľmi pripravovali a nacvičovali program, vyberali svoje najkrajšie výtvy, projekty, výtvarné i literárne práce na výstavu.

Keď nastal dlho očakávaný deň, všetci sme sa napätím čakali, či obyvatelia

Rabče budú mať v tomto predvianočnom zhone záujem o program detí. Naše očakávania sa naplnili, pretože obyvatelia Rabče nás srdečne privítali a tleskali všetkým našim krásnym vystúpeniam. My sme sa z toho veľmi radovali. Naši rodičia obdivovali všetky naše práce, ktoré sme mali vystavené v tanečnej sále kultúrneho domu. Žiaci pripravili aj chutné občerstvenie – medovníčky. Vystúpenia sa striedali, tance, spev, divadelné in-

scenácie. Boli sme spokojní s našimi výkonmi.

Po Vianočnej akadémii sa uskutočnili Vianočné trhy. Žiaci našej školy si vyrobili rôzne výrobky, ktoré potom predávali. Obyvatelia Rabče si prišli pozrieť naše výtvy, aj si niečo kúpili, a tak mohli obohatiť svoje sviatočné stoly.

Možno naše výkony neboli dokonalé, ale vyšli z našich srdiečok a boli to naše prvé darčeky pre našich rodičov.

Dominika Jagelková
5. B, Sára Laššáková 4. C

VIAC: Fotogaléria Miroslava Kovalíčka www.zsrabca.edupage.sk.

KNIHA

Čo sa to tu stále mihá?
Je to stará dobrá kniha.
Táto kniha sa len dvíha,
aby som si s ňou každý večer líhal.
Keďže kniha je veľmi milá,
veľa ľudí už potešila.
Čítala ju moja milá,
veľmi sa na nej pobavila.

Tibor Zboňák, 5. B

Vianočná atmosféra

Braňo
Vnenčák 7. A

Haiku
pekné jablko
vešia sa po konári
dole sa bojí

Tonko
Juritka, 9. C

Osemsmerovka

Výškrtaním pojmov doplníte pokračovanie zimnej pranostiky: „Po svätej“

Výškrtajte: Vianoce, perník, darček, stromček, perina, zima, husle, vločky, gitara, láska, hmla, šalát,

zhon, filé, ryby, sneh, pán, kapor.

Kristína Skurčáková,
Sára Laššáková, 4. C

S	T	R	O	M	Č	E	K	L	B
V	N	F	I	L	É	A	R	Á	K
I	L	E	Š	A	L	Á	T	S	E
A	N	O	H	U	S	L	E	K	Č
N	O	A	Č	A	U	Š	I	A	R
O	H	N	H	K	R	Y	B	Y	A
C	Z	I	M	A	A	A	N	D	D
E	A	R	L	P	J	P	T	Á	O
Z	O	E	A	O	R	N	A	I	P
U	Š	P	E	R	N	Í	K	I	G

Na vlnách kreativity našich žiakov ~ ~ ~

Ponúkame vám aj možnosť začítať sa do oboch víťazných prác

NAJLEPŠIE SESTRY NA SVETE

1. miesto v celoslovenskej literárnej súťaži
Detská rozprávková Žilina

Volám sa Nela. Od malička som sa s nikým o nič nedelila – bola som jedináček – kým mi mama neoznámila, že budem mať sestru. Moja mamina s ocinom boli úplne unesení a nadšení, iba ja nie. Keby tá ich radosť nebola taká veľká, tak by som im aj povedala: „Čo? Ste v poriadku? Súrodenca? A načo, keď nám je všetkým tak dobre, nepotrebuje nikoho, teda, ja určite nie!“

Pár dní som sa s rodičmi ani poriadne nerozprávala. Čas letel a o deväť mesiacov, keď bola mama v nemocnici, rozhádzala som všetky veci v mojej izbe, aby sa tu náhodou nedostala moja sestra. Izba bola len pre mňa.

Mama prišla z nemocnice úplne pokojná, vôbec ju nehnal neporiadok. Sestru v perinke položila do pripravenej postieľky v mojej izbe a moje rozhádzané veci da-

la v pokoji tam, kde patrili. Poznamenala, že si ide na chvíľu oddýchnuť a o malú sestru sa mám postarať ja. Vyvalila som na ňu oči ako rys ostrovid, no ona si to vôbec nevšimla. V tom okamihu niekto zazvonil. Bola to moja kamarátka, ktorá ma pozývala na pyžamovú párty zajtra o 17.⁰⁰ hod. Keď som si pýtala povolenie mojej mamy, nedovolila mi tam ísť, pretože zajtra idú s ocinom na nákupy. Zostala mi teda starosť o sestru. Kamarátke som však slúbila, že určite prídem.

Na druhý deň, keď naši odišli, zobrala som bez povolenia mojich rodičov sestru a ponáhľala som sa s ňou na párty. Bavili sme sa až dovtedy, kým to decko nezačalo revať. Nik ho nemohol utíšiť, tak som utekala domov. Dala som jej mlieko, ale to vôbec nepomáhalo. Chcela som jej dať obľúbenú ružovú plien-

ku s nápisom Šenon, tak sa sestra volala, nemohla som ju však nájsť. V tom som si spomenula, že zostala u kamarátky na párty. Rýchlo som k nej odbehla, keď bývala hneď oproti. Bola som prekvapená, keď Šenoninu plienku držal v papuli zúrivý buldog. Vo vrecu som mala sestrinu hrkálku, ktorou som ho od nej odlákala. Rýchlo som plienku schmatla, doma ju poriadne očistila a dala Šenon. Neustále však plakala a ja som bola bezradná. Na celý dom som zakričala:

„Čo s ňou mám robiť?“

Vtom prišla mama, vystrašene na mňa pozrela a rýchlo utekala k malej sestre. Láska Šenon chytila do rúk a objala ju. Vtedy sestra prestala plakať, usmiala sa a po chvíli spokojne zaspala.

Večer som rozmýšľala nad dnešným dňom a prišla som na to, že ani tá najobľúbenejšia hračka alebo vec nepomôže k tomu, aby dieťa bolo

Božie narodenie

Erika Portálová 6.B

šťastné. Teraz to už viem. Pri pohľade na vystrašenú maminku so sestrou som si uvedomila, že tým najväčším „upokojujacom“ je LÁSKA.

Odvtedy sa s mojou sestrou delím o izbu. Dnes má už 4 roky a neustále spolu zažívame rôzne dobrodruž-

stvá. Je veľmi inteligentná a niekedy sa čudujem, že rozpráva veci, ktorým ani ja nerozumiem.

Proste – som rada, že mamička mi svoju milovanú Šenon privedla na svet, pretože ju mám veľmi rada. Určite sme najlepšie sestry na svete!

Nina Jatyelová, 5.B

ŽIVOT POD PSA

3. miesto v celoslovenskej literárnej súťaži Gorazdov literárny Prešov
Cena neziskovej organizácie Gorazdus

Bol raz jeden pes, ktorý sa volal Spajky. Mal krásne veľké čierne oči. Jeho srst sa na slniečku leskla ako hodváb. Jeho majiteľkou bola štvorročná Karinka. Spajky bol na Karinku veľmi naviazaný a mal ju veľmi rád. Najradšej mal, keď ho hladkala svojimi maličkými rúčkami. Vždy pri tom zaspínal.

V jeden upršaný deň sa Spajky stratil. Išiel sa

prebhnúť k lesu a keď sa silno rozpršalo, zabľúdl v lese. Zmoknutého ho našiel pehavý Max. Bol to veľmi zlý chlapec. Spajkymu ubližoval, kopal do neho a často mu nedal ani najesť. Strýznený psík to už ďalej nevládal trpieť a začal mykať silnejšie vôdžkou, na ktorú bol priviazaný. Nič nedbal na bolesť, keď sa mu obojok zarezával hlbšie pod kožu. Myslel na Karinkine nežné rúčky a v tých vidinách jej objatia sa mu podarilo zvliecť z krku tenký kožený obojok. Utekal, čo mu nohy stačili, preč, preč od malého tyrana.

Udychčaný došiel do najbližšieho mesta. Mesto bolo obrovské. Po ceste jazdilo veľa áut, ktorých sa bál. Výhľad mu zakrývali obrovské bytovky. Všade pobehovalo veľa cudzích ľudí. Spajky sa po náročnej mestskej trase zastavil pri fontáne a náhlivo pil. Oproti na lavičke sedela stará pani a pozorovala ho. Videla, že psík sedel už dlhší čas na lavičke sám. V jeho smutných očiach nesvietili žiadne šibalské ohníčky. Ponúkla ho kúskom salámy, opatrne ho pohladkala a zbadala v jeho srsti zaschnutú krv. V tom momente jej vy-

hľadli do očí slzy, vzala ho do náručia a odniesla si ho do svojho domu. Starala sa o neho s láskou, ale i keď bola starká veľmi milá, Spajkymu bolo smutno za Karinkou.

Starká sa so Spajkym často chodila prechádzať do mestského parku. Jedného dňa Spajky zbadal mačku, rozbehol sa za ňou a pritom poblúdl medzi veľkým množstvom ľudí, ktorí sa prechádzali v parku. Nemohol svoju dobrú starkú nájsť. Smoliar Spajky bol okamžite chytený pracovníkmi psieho útulku. Zavreli ho do kletky s malým výbehom a on tam len smutno ležal a skučal.

Karinka s každým pribúdajúcim dňom už ani nedúfala, že sa Spajky niekedy vráti. Často si ho predstavovala a veľ-

mi jej chýbal. Rodičia ju nezriedka videli uplakanú, smutnú a nešťastnú. Po čase sa rozhodli, že zoberú Karinku do útulku, kde si môže vybrať nového psíka. Vošla do mestského útulku a začala si obzerať štvornohých miláčikov. Ako sa rozprávala s rodičmi, začul ju zo vzdialenejšej kletky Spajky. Začal silno brechať. Aj Karinke sa zdal tento brechot povedomý. Prišla bližšie ku kletke. Zbadala v nej utrápeného Spajkyho. Očká sa jej rozžiarili od šťastia. Opäť sa stretli.

Karinka si vzala Spajkyho domov. Okúpala ho, dala mu najesť a spokojne ako kedysi si lahol k jej postieľke, hladkala ho, kým spolu spokojne nezaspali.

Kristínka
Skurčáková, 4.C

VÝBER Z HORŇÁČIKA

Školský časopis z Hornej základnej školy je zverejnený farebný na webe školy www.zsrabca.edupage.sk a na webe obce www.rabca.sk.

Biblické okienko

Prečo sa veľmi teším na VIANOCE?

Naši prváčikovia sa na prírodovede pochválili pani učiteľke, prečo sa už nemôžu dočkať Vianoc.

Odpovedali na anketovú otázku: „TEŠÍM SA NA...“:

• **Daliborko:** že nám Ježiško večer donesie darčeky.

Matko: na púšťanie prskaviek, a že máme doma klud.

Sabínka: lebo sa narodil Ježiško.

• **Saška:** na sánkovanie a darčeky.

• **Šimonko B.:** na vyzdobený stromček a darčeky pod ním.

• **Šimonko O.:** že pomôžem maminke piecť medovníky.

• **Tiborko:** my máme kapra vo vani a teším sa na dobrú večeru.

• **Mariánko:** teším sa, že očkovi pomôžem robiť šalát.

• **Jakubko:** na ozdobovanie vianočného stromčeka.

• **Magdalénka:** ja sa teším na program, ktorý pripravujeme s našimi učiteľkami.

• **René:** na ozdobovanie nášho domu.

• **Alex:** lebo budeme mať pod stromčekom darčeky.

• **Adamko:** na pečenie koláčikov.

• **Kristínka:** my sa hráme a čakáme Ježiška.

• **Dominika:** teším sa, keď sa pomodlíme a môžeme jesť kapra.

• **Veronika:** na darčeky od Ježiška.

• **Kristiánko:** na zdobenie stromčeka s ockom.

• **Simonka:** teším sa na Betlehem v kostolíku.

• **Tomáško:** keď budem očkovi pomáhať nasadiť stromček a s mamkou ho zdobiť.

Všetci sa tešia na narodenie Ježiška, lebo Ježiško nosí darčeky!

„AKO VYCHOVÁVAŤ DETI ZDRAVO?“

Okienko pedagóga

Milí rodičia, prostredníctvom nášho časopisu Hornáčik sa Vám chceme prihovoriť na tému: „AKO VYCHOVÁVAŤ DETI ZDRAVO?“

V posledných rokoch nám prichádzajú do materskej školy deti, ktoré sú veselé, živé, smelé, suverénne a sebavedomé. Možno sa pýtate, čo je na tom zlé, že tie deti sú také. Ale niečo nie je na týchto vlastnostiach v poriadku. Pýtate sa, prečo?

Ich smelosť, suverénosť a sebavedomie nie je v poriadku. Je dobré, ak deti vyhovujeme k odvahe, priebornosti, suverénosti a k zdravému sebavedomiu.

Ale pozor, milí rodičia! Ak dieťa chceme vychovať k zdravej odvahe, tak mu nemôžeme dovoliť, aby dieťa odvážne kričalo a papulovalo rodičov, učiteľom, či iným ľuďom.

Nemôžeme mu dovoliť, aby s odvahou dalo rodičovi facku, kopalo ho, či iným spôsobom ponižovalo. Toto nie je z výchovného hľadiska odvahe, ale bohužiaľ, nevychovanosť dieťaťa.

Dieťa má rešpektovať rodiča, ak rodič kladie na dieťa rozumné požiadavky, ktorými chce u dieťaťa dosiahnuť cieľ vo výchove. Samozrejme aj rodič má rešpektovať dieťa, jeho potreby, ale ak to rodič pokladá za rozumné a hlavne vhodné.

Ak rodič vidí, že dieťa má požiadavku, ktorá je neslušná, alebo nepotrebná (napr. dieťa si vydobyja v obchode hračku a nie je potrebné ju kúpiť...) a dieťa si ju vydobyja za každú cenu, aj cestou agresivity – kopanie do rodiča, škriekanie, odvrávanie... dajte si milí rodičia odpovedať. Má rodič takúto požiadavku dieťaťa rešpektovať? Z výchovného hľadiska nie.

Rodič má dieťa usmerňovať, či to, čo si vydobyja, je potrebné, alebo nie. Dieťa nevie ešte rozhodovať o tom, čo je potrebné a čo nie je potrebné – preto ho musí usmerňovať rodič, ono sa to učí cez rodiča.

PÝTATE SA: „Čo mám sním robiť, keď sa hádže o zem?“

Ak na dieťa nezaberie dohováranie, či milé slovo, treba vyskúšať inú me-

tódu, ako ho presvedčiť. Ukončíte činnosť, pri ktorej sa to odohralo, napríklad nakupovanie, cesta domov... a nebojte sa presadiť svoj cieľ vo výchove. Vždy sa po takýchto scénach treba s dieťaťom rozprávať o jeho neslušnom správaní a treba mu vysvetliť, čo zlé urobilo, aby sa na budúce vyvarovalo takéhoto správania. Buďte vytrvalí a trvajte na tom, že „ja som tvoj rodič“ a „ty si moje dieťa“. To, čo povie rodič, to musí dieťa rešpektovať.

Možno si povie: „Keď ja ho mám tak rád, je mi ho ľúto, tak radšej mu ustúpim, veď som starší...“. Toto je práve choré. Nikdy takýmto postojom nenaučíme dieťa, čo je správne, čo nie je správne. Nikdy ho nenaučíme, koho si má vážiť a prečo! Vari nie je dieťa v dnešnej do-

be dosť odmeňované hračkami, sladkosťami? Vari mu dnes každý neustupuje a v nesprávnom čase, v nesprávnej situácii?

Ak Vám je, milí rodičia, ľúto vášho dieťaťa, vy seba neľutujete? Kde speje výchova, v ktorej rodič neustále počúva svoje dieťa? Nemá to byť naopak, že dieťa má počúvať rodičov? Speje to k tzv. „opičej láske“. Vy si myslíte, že dieťa Vás nebude mať za to rado, keď mu nevyhovíte, alebo že Vás bude nenávidieť? Nie, milí rodičia! Opičia láska je láska navonok. To znamená: viem, že ja ako rodič urobím chybu, keď svoje dieťa poslúcham, ale ja mu radšej vyhoviem, nech je šťastné. A vy ste potom šťastní, keď Vám na ulici, v obchode, v MŠ robí scény, za ktoré sa potom určite hanbite? Toto je

nevychovanosť dieťaťa a vy sami ho robíte takým, lebo mu ustupujete, dovolíte mu to, aby vás ponižovalo.

Ak zostanete pri takejto výchove, tak sa môže stať, že keď dieťa vyrastie, bude Vám vyčítat vašu zbabulosť, strach, že ste nepresadili svoj názor. Ak má rodič rád svoje dieťa a dieťa ho aj tak neposlúcha, treba vydržať, neustupovať. Presadiť a dokončiť do konca, čo chcete na dieťať formovať, aby sme dosiahli cieľ vo výchove.

Treba to však presadzovať s láskou. Vysvetliť dieťaťu, prečo musí počúvať rodičov. Problém treba s dieťaťom vždy vyriešiť. Vysvetliť mu, že vy ste ten, ktorý ho vychováva, aj rešpektuje, má ho rád.

Nebojte sa milí rodičia, že ak dieťaťu nedovoliť určité veci, že Vás nebude mať za to rado. Vy ste tí, ktorí učia, čo je dobré, čo je zlé. Čo je správne, čo je nesprávne.

Vy ho formujete, vy s ním „padáte“, vy ho „dvíhate“. Vy ste tí, ktorí mu odovzdávajú zdravú výchovu. Po rokoch Vám určite deti za takýto zdravý prístup vo výchove poďakujú a ocenia Vás za to. Naopak, ak podľahnete vo výchove k rezignácii, „kopeťe si vlastný hrob“. Vy sami vlastnému dieťaťu dovolíte, aby Vás zničilo a nerešpektovalo ako rodiča.

A čo ostatné vlastnosti, ktoré nie sú v poriadku? Pribojnosť, suverénnosť, zdravé sebavedomie sú pekné vlastnosti, ak sú zdravo a rozumne u detí rozvíjané. Ale ak dieťa pribojne, suverénne a sebavedomo odmieta rešpektovanie učiteľa, kamaráta, dospelého a správa sa drzo, arogantne, môže to byť zdravé? Určite nie. Je to choré a smutné, ak učiteľ kladie na dieťa slušnú otázku, či vedie s ním komunikáciu a dieťa sa správa egoisticky, tak, ako k rovesníkovi. Veď kde sa vytratila úcta k starším, slušnosť, trpezlivosť a ochota počúvať druhých?

Milí rodičia, skúste si dať ruku na srdce a zamyslieť sa, či si sami neakazíte svoje deti nevhodným spôsobom výchovy.

Veď ako sa dieťa správa k druhým, je výsledkom a vizitkou výchovy. Sú deti, s ktorými si naozaj neviete poradiť, sú nevládnuteľné. Ale naozaj treba hľadať chybu v rodine a vo výchove. Položme si otázku: „nechceme sa často zbaviť našich detí, len aby sme mali od nich pokoj? Radšej im pustíme rozprávku, vyhovíme ich vrtolom, lebo už nemáme na nich nervy“.

TREBA SI, RODIČIA, NÁJSŤ NA DETI ČAS, PONÚKNITE IM RADŠIE SEBA A NIE TELEVIZOR. Rozprávajte sa viac s deťmi, menej s dospelými. Hrajte sa s nimi, ale nezabudnite na svoje povinnosti. Aj dieťa musí rešpektovať režim a čas rodiča, ale musíte ho to naučiť. Venujte sa svojim deťom, zaujímajte sa o ich vnútro, čo cítia, čo ich trápi... porozumejte ich, veď sú to vaše vlastné deti.

Milí rodičia, možno sme týmto článkom niekoho nahnevali, zdvihli mu adrenalin alebo rozplakali. Ale niekomu sme možno práve poradili, pomohli, otvorili oči, zmenili pohľad na výchovu. Takýmito radami, metódami a spôsobmi práce postupujeme my v MŠ. A viete, prečo? Lebo nám záleží na Vašich deťoch, sú naša budúcnosť, musíme si ich my vychovať.

A preto naberte odvahy a skúste to aj vy. Začnite „bojovať“ s Vašími deťmi, aby sme z nich vychovali slušných, priateľských a ľudských jedincov.

Všetci sme boli deti a mali sme rodičov. Nezabudnite na ich zdravé názory na výchovu. Na to, čo nás naučili, odovzdali nám, lebo toto nám chýba v 21. storočí.

Pomôžte nám, milí rodičia, vychovať zdravú spoločnosť. Nezabudnime na staré múdre príslovie našich rodičov:

„Ohýbaj ma, mamko, pokiaľ som ja Janko. Keď ja budem Janko, neohneš ma, mamko!“

p. uč. z MŠ I.

Vlastná tvorba žiakov

NEBESKÉ DIEVČATKO

Bolo raz jedno dievča, ktoré sa volalo Mária. Mária bola veľmi pekná a pracovitá. Dobré sa učila, snívala o tom, že raz bude doktorkou.

Sen sa jej po niekoľkých rokoch splnil. Neskôr sa vydala a mala tiež dobrého muža. Narodila sa im dcéra Eliška, ktorá však bola od narodenia chorá. Eliška bola stále maličká a bledá, celkom iná, než ostatné deti.

Keď chodili na prechádzky, ľudia sa pri nich zastavovali a pozerali sa na ňu. Dievčatko si to všimlo a pýtalo sa mamy: „Prečo sa tak ľudia na mňa pozerajú?“ Otec s mamou jej vždy povedali: „Lebo máš také prekrásne šatôčky.“

Eliška bola spokojná, no mamu veľmi trápilo, že jej nemôže nijako pomôcť aj napriek tomu, že bola doktorkou.

Raz cestou na vyšetrenie mali autonehodu, pri ktorej mama umrela. Otec sa po určitom čase zase oženil.

Lenže druhá žena už nebola taká dobrá, ako

jej ozajstná mama. Tiež chodila na prechádzky, ale Elišku nebrávala so sebou.

Eliška sa raz odvážila a poprosila ju: „Zober ma raz so sebou.“ Ale nová mama jej povedala: „Ty nie si normálna, čo si ľudia o mne pomyslia, keď mavidia s tebou? Veď si hrbatá a také deti majú sedieť doma!“

Keď matka odišla z domu, postavila sa na stoličku a obzerala sa v zrkadle. Naozaj bola hrbatá, veľmi hrbatá. Sadla si a rozmyšľala: „Čo len môže byť v tom mojom hrbe?“

Prišla zima a malé dievčatko bolo čoraz bledšie a slabšie, až nakoniec zomrelo.

Keď ho pochovali, priletel anjel a zakopal

na hrob, akoby to boli dvere. Malá Eliška vybehla a anjel jej povedal: „Prišiel som si ťa vziať z hrobu a priviesť k tvojej mame do neba.“

Dievčatko sa nasmelo opýtalo: „A môžu ísť aj hrbaté deti do neba?“

Ale v tom sa jej anjel dotkol chrbta a povedal: „Dieťa moje, už nie si hrbaté!“ A naozaj, starý, škaredý hrb jej odpadol ako veľká prázdna škrušina. Boli tam dve prekrásne krídla. Roztiahla ich, akoby odkaziva vedela lietať a letela s anjelom cez ligotavú slnečnú žiaru.

V nebi ju už čakala mama a silno ju zovrela do náručia.

Samko Jurášek 3.D

Pre našich starkých

Lúbim kvety, lúbim vtáčky,
Každú hračku maličkú,
Lež najviacej zo všetkého
Lúbim dedka, babičku.

Adamko Perveka, 2.D

Moja milá babka zlatá,
Vždy býva usmiata.
Ona ma veľmi rada má,
Zo školy na mňa čakáva.

Som veľmi rád, že ju mám
Stále ku nej chodievam.

Mariánko Šimurda, 2.D

Babka, dedko, Vy ste vždy takí milí

A my chceme, aby ste dlho žili.
Veľa ste ma naučili,
Rodičov ste vychovali.
Za to si vás vážim
A navždy ďakujem.

Matúško Záhumenský, 2.D

Babka, babka, babička,
Mám Ťa rád od malička.

Samko Košút, 2.D

Dedko, babka, naši milí,
Oslavujú v tejto chvíli.

Nájomní dobrou radou
V náručí nás hľadajú rukou.
Hoci som ja ešte maličká,
Babky, dedka vnučka,
Malý darček nesiem vám
A som veľmi rada, že vás mám.

Mirka Harbutová, 2.D

Moji starkí.

Babička ma naučila variť si čaj s medom,
Opravovať, čo kde treba,
To zas robím s dedom.
Moji starkí šikovní sú
A všeličo vedia.
Aj keď niečo vyparatím
Naším nepovedia.

Dávidko Klušák, 2.D

Moja milá babička
Vrávi, že som hviezdica,
Ktorá spadla z nebička
Rovno do jej košíčka.

Benko Svitek, 2.D

Milá babka, milý dedko,
Chcem Ti poďakovať za všetko.
Počúvať Vás vždy budem
A na Teba nezabudnem.

Jakubko Buška, 2.D

MILÍ ČITATELIA,
Prajeme všetkým
čitateľom
v roku 2014
veľa zdravia, šťastia,
rodinnej a pracovnej
pobody.

Stolní tenisti hrajú

Muži Rabča A 6. liga

1. O. Poruba A	1110 0 1	141:57	41
2. S. Dubová B	11 9 2 0	138:60	40
3. Bziny B	11 7 2 2	117:81	34
4. Rabča A	11 6 3 2	113:85	32
5. D. Kubín B	11 5 2 4	115:83	28
6. Hruštín A	11 5 1 5	94:104	27
7. Tvrdošín D	11 4 2 5	95:103	25
8. Zuberec B	11 3 2 6	90:108	22
9. Lokca C	11 3 1 7	94:104	21
10. Or. Lesná C	11 2 4 5	86:112	21
11. Krušetnica B	11 2 0 9	62:134	17
12. Krivá B	11 0 110	43:155	12

Tabuľka k 15. 12. 2013

VÝŽERBOVANIE súťažných zápasov stolných tenistov Oravanu Rabča 2013 – 2014 – jarná časť (odvety)

10. 1. N 18⁰⁰ Oravská Poruba – Rabča A, 12. 1. N 10⁰⁰ Klin A – Rabča B; 18. 1. S 17⁰⁰ Krivá B – Rabča A, 19. 1. N 11⁰⁰ Zákamenné A – Rabča B; 26. 1. N 10⁰⁰ Rabča A – Zuberec B, 26. v. 1. N 13⁰⁰ Rabča B – Novof; B;

31. 1. P 18⁰⁰ Breza B – Rabča B, 2. 2. N 13⁰⁰ S. Dubová B – Rabča A; 9. 2. N 10⁰⁰ Rabča A – Lokca C, 9. 2. N 13⁰⁰ Rabča B – Sihelné A; 16. 2. N 10⁰⁰ Or. Lesná C – Rabča A, 16. 2. N 10⁰⁰ Or. Lesná E – Rabča B; 23. 2. N 10⁰⁰ Rabča A – D. Kubín B, 23. 2. N 13⁰⁰ Rabča B – D. Babín A; 2. 3. N 10⁰⁰ Krušetnica B – Rabča A, 2. 3. N 10⁰⁰ Mutné C – Rabča B; 9. 3. N 10⁰⁰ Rabča A – Hruštín A, 9. 3. N 13⁰⁰ Rabča B – Novof C; 16. 3. N 10⁰⁰ Bziny B – Rabča A, 23. 3. N 10⁰⁰ Rabča A – Tvrdošín D.

Štart v súťažiach: Rabča A – 6. liga, Rabča B – 8. liga, Rabča žiaci – turnaje.

Hracia miestnosť: doma – športová hala ZŠ Rabča.

Jozef Havlíček,
predseda TJ ORAVAN

TRIEDÍME ODPAD

PLASTY

patria sem – plastové fľaše od nápojov, rastlinných olejov, obaly od aviváží, šampónov, čistiacich prostriedkov, tégliky od jogurtov, hračky z plastov, obalové fólie, plastové tašky, vedrá, koše, prepravky, záhradný nábytok, tetrapak, plechovky, konzervy;
nepatria sem – znečistené plasty (farbami, potravinami...) obaly od sladkostí a slanosti, guma, molitan, plastové obaly z motorových olejov, kuchynský odpad!

PAPIER

Patria sem – noviny, časopisy, knihy, zošity, papierové obaly, kartón, kancelársky papier;
nepatria sem – znečistený papier, hygienické potreby, obaly od sladkostí a slanosti...

SKLO

patri sem – fľaše od nápojov, sklenené nádoby, poháre
nepatri sem – znečistené sklo, porcelán, keramika, zrkadlá, autosklo, drôtené sklo, žiarovky, sklobetóny, uzávery z fľaš...

Týž. Červený vývoz

2. 7. 1., 8. 1., 9. 1.
3. 14. 1., 15. 1., 16. 1.
4. 21. 1., 22. 1., 23. 1.
5. 28. 1., 29. 1., 30. 1.
6. 4. 2., 5. 2., 6. 2.
7. 11. 2., 12. 2., 13. 2.
8. 18. 2., 19. 2., 20. 2.
9. 25. 2., 26. 2., 27. 2.
10. 4. 3., 5. 3., 6. 3.
11. 11. 3., 12. 3., 13. 3.
12. 18. 3., 19. 3., 20. 3.
13. 25. 3., 26. 3., 27. 3.
14. 1. 4., 2. 4., 3. 4.
15. 8. 4., 9. 4., 10. 4.
16. 14. 4., 15. 4., 16. 4.
17. 22. 4., 23. 4., 24. 4.
18. 28. 4., 29. 4., 30. 4.
19. 5. 5., 6. 5., 7. 5.
20. 13. 5., 14. 5., 15. 5.
21. 20. 5., 21. 5., 22. 5.
22. 26. 5., 27. 5., 28. 5.
23. 1. 6., 2. 6., 3. 6.
24. 10. 6., 11. 6., 12. 6.
25. 17. 6., 18. 6., 19. 6.
26. 24. 6., 25. 6., 26. 6.
27. 1. 7., 2. 7., 3. 7.
28. 8. 7., 9. 7., 10. 7.
29. 15. 7., 16. 7., 17. 7.
30. 22. 7., 23. 7., 24. 7.
31. 29. 7., 30. 7., 31. 7.
32. 5. 8., 6. 8., 7. 8.
33. 12. 8., 13. 8., 14. 8.
34. 19. 8., 20. 8., 21. 8.
35. 26. 8., 27. 8., 28. 8.
36. 2. 9., 3. 9., 4. 9.
37. 9. 9., 10. 9., 11. 9.
38. 16. 9., 17. 9., 18. 9.
39. 23. 9., 24. 9., 25. 9.
40. 30. 9., 1. 10., 2. 10.
41. 7. 10., 8. 10., 9. 10.
42. 14. 10., 15. 10., 16. 10.
43. 21. 10., 22. 10., 23. 10.
44. 28. 10., 29. 10., 30. 10.
45. 4. 11., 5. 11., 6. 11.
46. 11. 11., 12. 11., 13. 11.
47. 18. 11., 19. 11., 20. 11.
48. 25. 11., 26. 11., 27. 11.
49. 2. 12., 3. 12., 4. 12.

Výlet na Lúčnu

Kopec Lúčna sa nachádza v Západných Tatrách a jej nadmorská výška je 1652,6 m. My, Rabčania, sme sa ju rozhodli zložiť. Bola krásna októbrová nedeľa a do autobusu smer Roháč nastúpilo 30 ľudí.

Vystúpili sme neďaleko Zverovky a začal sa výstup. Najprv sme kráčali cez Látanú dolinu. Po prejdení doliny prišla na rad ozajstná turistika. Strmý kopec, ktorý dal za-

brať všetkým. No po náročnom výstupe nastal sladký odpočinok. Krásna lúka pod vrcholom Lúčnej sa nám stala miestom oddychu a malého posilnenia. Pred nami bol už len chodníček a pred očami sme mali cieľ. Na vrchu dost fúkalo, no výhľad bol krásny. Bolo veľmi pekne vidno Osobitú, Rákoň, Volovec, Ostrý Roháč, Baníkov, Salatín, Brestovú. Okrem Roháčskych vrchov bolo vidno aj našu Babiu horu a Pilsko.

Túry sa zúčastnili mladé rodiny s deťmi, mladí aj starší. Najmladšia účastníčka bola trojročná Dian-

ka. Všetci úspešne vystúpili na vrch a vychutnali si krásu okolitej prírody.

Danka

50. 9. 12., 10. 12., 11. 12.
51. 16. 12., 17. 12., 18. 12.
52. 22. 12., 23. 12., 29. 12.

Týž. Modrý vývoz

3. 14. 1., 15. 1., 16. 1.
5. 28. 1., 29. 1., 30. 1.
7. 11. 2., 12. 2., 13. 2.
9. 25. 2., 26. 2., 27. 2.
11. 11. 3., 12. 3., 13. 3.
13. 25. 3., 26. 3., 27. 3.
15. 8. 4., 9. 4., 10. 4.
17. 22. 4., 23. 4., 24. 4.
20. 13. 5., 14. 5., 15. 5.
22. 26. 5., 27. 5., 28. 5.
24. 10. 6., 11. 6., 12. 6.
26. 24. 6., 25. 6., 26. 6.
28. 8. 7., 9. 7., 10. 7.
30. 22. 7., 23. 7., 24. 7.
32. 5. 8., 6. 8., 7. 8.
34. 19. 8., 20. 8., 21. 8.
36. 2. 9., 3. 9., 4. 9.

38. 16. 9., 17. 9., 18. 9.
40. 30. 9., 1. 10., 2. 10.
42. 14. 10., 15. 10., 16. 10.
44. 28. 10., 29. 10., 30. 10.
46. 11. 11., 12. 11., 13. 11.
48. 25. 11., 26. 11., 27. 11.
50. 9. 12., 10. 12., 11. 12.
52. 22. 12., 23. 12., 29. 12.

Sklo

15. 1., 12. 2., 12. 3., 9. 4.,
28. 4., 13. 5., 5. 6., 26. 6.,
23. 7., 19. 8., 12. 9., 15. 10.
14. 11., 11. 12.

Plasty

23. 1., 20. 2., 20. 3., 23. 4.,
23. 5., 23. 6., 18. 7., 26. 8.,
25. 9., 23. 10., 25. 11., 18. 12.

Pneumatiky

5. 5., 10. 10.

ORAVSKÁ HOKEJOVÁ SÚŤAŽ

1. Námestovo	9 8 1 0	50:16	17
2. D. Kubín	10 8 0 2	50:18	16
3. Or. Lesná	10 7 0 3	45:26	14
4. Pucov	9 7 0 2	25:18	14
5. Or. Poruba	9 6 0 3	38:21	12
6. MTS	10 5 1 4	37:28	11
7. Liesek	10 5 0 5	37:40	10
8. Trstená	10 4 0 6	27:32	8
9. Or. Polhora	10 4 0 7	19:45	8
10. Slanica	10 3 0 7	31:47	6
11. Podbiel	10 3 0 7	19:44	6
12. Rabča	10 1 1 8	17:34	3
13. Vavrečka	10 1 1 8	24:51	3

Tabuľka k 15. 12. 2013

Nebezpečný odpad, elektroodpad, 11. 4., 11. 9.

OcÚ

AKTÍVNI FLORBALISTI

Po poriadnej turnajovej príprave rabčianski florbalisti v novom roku začnú naplno súťažne hrať historicky prvú Hornooravskú florbalovú ligu v Rabči a o rok by už chceli štartovať muži v III. celooravskej lige

21. 11. – prípravný zápas st. žiakov

Starší žiaci Rabče si poradili s Oravskou Polhorou FBK Rabča BU15 – Or. Polhora BU15 8:5.

Prvé dve tretiny to bol vyrovnaný zápas, vedenie sa striedalo na oboch

stranách. V tretej tretine za stavu 4:4 nastalo rozuzlenie zápasu. Rabčania štyrmi rýchlymi gólmi zaskočili súpera, ktorý už len korigoval zápas jedným gólom.

Góly: P. Jagelka (J. Garaj), J. Zboroň (J. Garaj), M. Luscoň (K. Kubasák), P. Jagelka (J. Garaj), D. Jašák (D. Briš), D. Jašák, D. Briš, J. Zboroň.

19. 11. – prípravný zápas ml. žiakov

Mladí žiaci Rabče si bez problémov poradili s Námestovom FBK Rabča BU13 – Námestovo BU13 8:3.

Rabčania od začiatku vyvíjali tlak na súperovu bránu a darilo sa im využívať šance a využívať presilovky. V bráne sa zase mohli spoľahnúť a výborného Dominika Brišáka.

Góly: A. Kurtulík, D. Jašák (A. Pilarčík), S. Kovaľ

(A. Kurtulík), A. Hauko (D. Jašák), A. Kurtulík (S. Kovaľ), A. Hauko, J. Hereť (D. Jašák), S. Kovaľ.

24. 10. – Prípravný zápas st. žiakov

Rabča BU15 – Námestovo BU15 6:4 (1:1, 1:1, 4:2) Góly Rabče: Damián Jašák 2, Dávid Briš 2, Ján Garaj 2

Bol to veľmi vyrovnaný zápas, Námestovo sa neustále doťahovalo na Rabču, ktorá stále odskakovala na rozdiel jedného gólu. Zlom zápasu nastal 3 minúty pred koncom, keď Rabčania využili chy-

by a zlé striedanie súpera na strelenie dvoch gólov.

7. 12. – zápas ml. žiakov Rabče proti Or. Polhore.

15. december

– Mikulášsky turnaj

Hralo sa v Rabči za účasti 6 mužstiev: Zá-kamenne, Mútne, Námestovo, Or. Polhora, Rabča A, Rabča B-ml..

O florbale sa VIAC dozviete na ich webovej stránke

www.fbkrabca.sk

Peter Adamčík

Vyhodnotenie jesennej časti futbalového ročníka 2013 – 2013 družstiev Oravanu Rabča

TJ ORAVAN Rabča mal do pravidelných súťaží zapojených 5 družstiev.

BILANCIA ZÁPASOV

Dospelí – 1. trieda

celkové: 13 2 2 9 13:27 8
doma: 7 2 2 3 9:10 8
vonku: 6 0 0 6 6:21 0
Tabuľka pravdy: -13 bodov, najvyššia výhra 3:1 2x, najvyššia prehra 0:5.

Dorast – 4. liga sk. B

celkové: 13 5 2 6 29:28 17
doma: 7 4 1 2 14
vonku: 6 1 0 5 3
Tabuľka pravdy: -4 body, najvyššia výhra 7:0, najvyššia prehra 1:4 3x.

Starší žiaci – 3. liga

celkové: 12 7 0 5 41:22 21
doma: 6 5 0 1 15
vonku: 6 4 0 2 6
Tabuľka pravdy: +3 body, najvyššia výhra 8:0, najvyššia prehra 0:4.

Mladší žiaci – 3. liga

celkové: 12 7 0 5 49:30 21
doma: 6 3 0 3 9
vonku: 6 4 0 2 12
Tabuľka pravdy: +3 body,

najvyššia výhra 16:0, najvyššia prehra 0:8.

Prípravka

celkové: 6 4 0 2 31:21 12
V tabuľke 2. miesto za Or. Polhorou.

Najlepšiu bilanciu majú mladší a starší žiaci (aj vlni boli úspešní). Prípravka sa tiež zlepšila. Dorastenci oproti vlaňajšku úspešnejší. Muži majú najhoršiu bilanciu za posledné roky.

VYHODNOTENIE

JEDNOTLIVCOV

Štart v zápasoch

Muži: všetky: Peter Mucha, 12x; Pajta, Kvasňák, 11x; Bandík, Sivka, Masničák, väčšinu: Bajčičák, Galis, Porvich, Plaku, T. Mihaliak, T. Brišák; menej: Gábor, M. Brišák, M. Kozák, J. Mihaliak, Brezoňák, D. Kolčák, Š. Revaj;
celkove: Čučka, Krivánka, Jendreas, Brenkus, L. Gužík, Vojtech, L. Kudják, M. Jagelka (27 hráčov)

Dorast: všetky: P. Brezoňák, Krivánka, Gálik; väčšinu: M. Brezoňák, Gura, Gluch, Ganobjak, M. Jagelka, Herud, Bajza, Ptačin, D. Miklušák, Pindiak, Tisoň; menej: P. Havlíček, M. Zboroň, Š. Dibdiak, Vnenčák, P. Gužík. (19 hráčov)

Starší žiaci: všetky: Klinovský, M. a V. Pikoš, P. Jagelka, P. Garaj, P. Kovalíček; väčšinu: Majerčík, Tješ, S. Kudják, David a Dalibor Boldovják, J. Zboroň, Briš, D. Mucha; (14 hráčov)

Mladší žiaci: všetky: S. Kekelák; väčšinu: J. a M. Kubasák, Jašák, Maslaňák, Skurčák, M. Brišák, M. Ferneza, A. Brišák, A. Kovalíček, M. Dibdiak, Skurčák, P. a J. Iskierka; menej: M. Jančo, Vronka, J. Skutka, F. Revaj, Hanko, Raticová, M. Jančo; (22 hráčov)

Prípravka: všetky: P. Pikoš, Miro Kubasák, J. Skutka, M. Jančo, P. Píták, M. Ferneza; väčšinu: T. Pindiak, Martin Kuba-

sák, A. Pilarčík, J. Neupa-ver, L. Grobarčík, J. Osel-ský; menej: M. Grobarčík, P. Pilarčík, F. a J. Gužíňák, L. Chutniak, P. Kutlák, M. Mazurák (19 hráčov).

Strelci gólov

Muži: 2x: Sivka, Jendreas, Š. Revaj, Masničák, Plaku; 1x: T. Mihaliak, Krivánka, Kozák, Bajčičák, Gábor (10 hráčov).

Dorast: 14x Krivánka, 3x M. Zboroň, 2x: M. Brezoňák, S. Dibdiak (11 hráčov);

Starší žiaci: 20x Jaro Tieš, 6x P. Jagelka, 4x: Majerčík, V. Pikoš, 3x: J. Zboroň, S. Kudják (9 hráčov);

Mladší žiaci: 22x Stano Kekelák, 13x M. Kubasák, 8x J. Kubasák, 5x M. Dibdiak (8 hráčov);

Prípravka: 12x M. Kubasák, 8x P. Pikoš, 5x M. Jančo, Skutka (6 hráčov).

Žlté a červené karty

Muži: 4x červená, 38x žltá rovnako ako vlni najviac v súťaži!

Dorast: 1x červená, žlté sa u mládeže neevidujú;

St. žiaci: 2x červená; **ML. žiaci a prípravka:** 0x červená.

Tréneri

Muži: Jozef Mihaliak;

Dorast: Miroslav Adamčík st.;

St. žiaci: Pavol Boldovják; **ML. žiaci:** Ferdinand Poláček;

Prípravka: Jozef Havlíček.

CELKOVÉ

HODNOTENIE

Spokojnosť s mládežníckymi družstvami, nespokojnosť s družstvom dospelých (časté zmeny pre zamestnanie, slabá tréningová, veľká nedisciplinovanosť v zápasoch, slabá strelba, absencia najlepších hráčov).

V jarnej časti súťaže očakávame zlepšenie výkonov aj výsledkov u všetkých družstiev, najviac u mužov.

Tabuľky boli zverejnené v minulom Chýrniku.

Jozef Havlíček, predseda TJ ORAVAN

Michal Bandík na majstrovstvách Oravy druhý

V Mútnom sa konali Majstrovstvá Oravy.

Tento stolnotenisový turnaj mal výborné zúčastnenie najmä čo sa týka hráčov – hrali tam chlapci, čo hrajú po rôznych kluboch 1. ligu, extrali-

gu, 2. ligu, 3. ligu. Počet účastníkov majstrovstiev bol rekordný až 120 súťažiacich. Tento turnaj mal

veľmi dobrú úroveň čo sa týka organizácie. Na stupeň víťazov sa postavili: 1. Roman Belopotčan,

2. Michal Bandík (vľavo na fotografii v strede), 3. Matúš Diko, Andrej Kaššay. **Ján Bandík**

MILÍ RODIČIA, MILÍ BUDÚCI PRVÁCI!

Pozývame Vás na zápis do prvého ročníka, ktorý sa uskutoční v našej škole v tomto termíne:

5. 2. 2014 – v ZŠ v Gaceli od 12⁰⁰ – 16⁰⁰ hod.

6. 2. 2014 – v hornej škole od 12⁰⁰ – 16⁰⁰ hod.

Zo zápisu nemajte žiadne obavy. Privítajú Vás rozprávkové postavy. Pani učiteľky sa na Vás veľmi tešia. Hravou formou sa opýtajú detí, čo už určite vedia, napr.: • zarecitovať báseň, (zaspievať pieseň), • poznať základné farby a geometrické tvary, • určiť počet do 6, • nakresliť postavu, • orientovať sa v priestore (hore, dole, vpravo, vľavo), • odpísať jednoduché tvary.

Každé dieťa bude odmenené. Na zápis si prineste protokol a kópiu rodného listu dieťaťa. Protokol dostanete v MŠ. V prípade, že sa nemôžete dostaviť do ZŠ v danom termíne, ohláste sa v ZŠ (budova 1. – 5. ročník). – zrs

RABČANIA MLADNÚ

Obec Rabča k 31. 12. 2013 má 4813 obyvateľov. Vlni bol priemerný vek obyvateľov 33 rokov a tento rok sa znížil na 31 rokov. Opäť sa zvyšuje pôrodnosť a do obce prichádza viac mladých rodín.

ŠTATISTICKE ÚDAJE O RABČI ZA ROK 2013

Počet: v RD 4501, občanov v bytoch 314, sobášov 55 (z toho uzavretých v Rabči: 30), rozvodov v obci 3, ovdovelých 14, sirôt a polosirôt 17, národnosti: česká, poľská, slovenská a ukrajinská, cudzincov v obci 11, úmrtí 29, priemerný vek úmrtnosti 66,5 roka; počet členov domácností: 1 člen: 179 domácností, 2 členovia: 114 domácností, 4 členovia: 161 domácností, 5 členov: 185 domácností, 6 členov: 132 domácností. 20. 12. 2013, Mgr. Eva Grancová

III. Silvestrovský prechod

Sneh chýbal a na bežkách rovnako ako vlni sa neda-

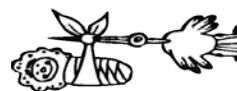
lo ísť. Účastníci prechodu išli pešo korytom Solného potoka po Slanú vodu, kde sa zohriali teplým čajom a rovnakou cestou sa vrátili späť.

Táto akcia prebehla vďaka podpore samosprávy

obce, ktorá túto akciu zastrešuje. – red

ODPOČINUTIE VEČNÉ DAJ IM, PANE ...

Milan Čučka * 24. 10. 1958 – † 1. 11. 2013;
Ludovít Zborož * 7. 7. 1942 – † 6. 11. 2013;
Pavol Adamčík * 1. 12. 1957 – † 12. 11. 2013;
Ján Jagnešák * 19. 12. 1946 – † 19. 11. 2013;
Emília Adamčíková * 13. 7. 1944 – † 7. 12. 2013;
Terézia Skurčoňáková * 19. 1. 1959 – † 11. 12. 2013;
Ján Gužík * 5. 6. 1965 – † 15. 12. 2013.

VITAJTE MEDZI NAMI – narodení

Klára Bulvasová, Rea Gužíková, Jakub Cubinek, Tímea Spuchľáková, Tobias Vorčák, Matúš Kozák, Peter Brišák, Sarah Štefaňáková, Patrik Ratulovský, Diana Zboroňová.

AKCIE 2014

1. 2. Schôdza DHZR od 17⁰⁰
8. 2. Svadba
10. 2. Predaj JUMATEX
11. 2. Predaj Blažek
15. 2. Ples poľovníkov
17. 2. Odber krvi
18. 2. Predaj MITEK
22. 2. Ples mladých
2. 3. Schôdza ŠČK od 15⁰⁰
4. 3. Fašiangy
10. 3. Predaj Masnica
12. 3. Predaj JUMATEX
13. 3. Predaj MITEK
17. 3. Predaj ALADÍN

DAROVANIE 2% DANÍ

ZA ROK 2013

TJ ORAVAN Rabča získala osvedčenie, že môže byť v roku 2014 prijímateľom 2% z daní fyzických a právnických osôb.

Obraciame sa na športovcov a priaznivcov športu so žiadosťou, aby podporili našu TJ ORAVAN poukazáním 2% zo svojich daní do konca marca 2014. Tlačivo na darovanie bude k dispozícii na obecnom úrade alebo si ho stiahnite, vyplňte a vytlačte z www.rabca.sk v časti šport.

Jozef Havlíček,
predseda TJ ORAVAN

VÝSLEDKY MAJSTROVSKÝCH FUTBALOVÝCH ZÁPASOV ORAVAN RABČA – JAR 2014

Dátum	MUŽI – I. trieda	Výsledky	Dátum	DORAST – 4. liga B	Výsledky	Dátum	ŽIACI – 3. liga B, st./ml.	Výsledky
23. 3. Ne	Nižná – Rabča		23. 3. Ne	Likavka – Rabča		1. 5. Št	Rabča – Dlhá	/
30. 3. Ne	Rabča – Medzibrodie		30. 3. Ne	Rabča – Zákamenné		8. 5. Št	Istebné – Rabča	/
6. 4. Ne	Zuberec – Rabča		6. 4. Ne	Trstená – Rabča		5. 4. So	Rabča – L. Hrádok	/
13. 4. Ne	Rabča – Dlhá		13. 4. Ne	Rabča – Or. Veselé		12. 4. So	Z. Poruba – Rabča	/
20. 4. Ne	Or. Polhora – Rabča		20. 4. Ne	Vavrečka – Rabča		19. 4. So	Rabča – Breza	/
27. 4. Ne	Klin – Rabča		27. 4. Ne	Ludrová – Rabča		26. 4. So	Or. Podzámok – Rabča	/
4. 5. Ne	Rabča – Pribiš		4. 5. Ne	Rabča – L. Sliache		3. 5. So	Rabča – Trstená	/
11. 5. Ne	Liesek – Rabča		11. 5. Ne	Dlhá – Rabča		10. 5. So	Klin – Rabča	/
18. 5. Ne	Rabča – Breza		18. 5. Ne	Rabča – Or. Polhora		17. 5. So	Rabča – Blatnica	/
25. 5. Ne	Or. Podzámok – Rabča		25. 5. Ne	Chlebnice – Rabča		24. 5. So	Rabča – Vrútky	/
1. 6. Ne	Rabča – Novot		1. 6. Ne	Rabča – Lisková		31. 5. So	Liesek – Rabča	/
8. 6. Ne	Žaškov – Rabča		8. 6. Ne	Zuberec – Rabča		7. 6. So	Rabča – Or. Lesná	/
15. 6. Ne	Rabča – Sihelné		15. 6. Ne	Rabča – D. Kubín		14. 6. So	Lisková – Rabča	/